

Kvinner & Familie

Nr. 3/2020

Norges Kvinne- og
familieforbund

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

***Tredelt foreldrepermisjon
- nei takk!***

Forsidefoto: shutterstock.com

Kvinner & familie

Nr. 3 2020

134. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Lene Søgaaud Gloslie

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund

Storgata 11, 0155 Oslo

Telefon: + (47) 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver: Kr 150,- pr. år.

Medlemmer av forbundet får bladet gratis

Design:

Cathrines cmykeri/chfuglei@gmail.com

Trykk: Trykk: X-IDE AS, Telefon 951 05 900

Adressering: Mailbroking

Opplag: 3200

Redaksjonsrådet:

Aina Alfredsen Førde

aina@kvinnerogfamilie.no

Olaug Tveit Pedersen

olaug@kvinnerogfamilie.no

Lene Søgaaud Gloslie:

redaktor@kvinnerogfamilie.no

Randi Støre Gjerde

randi@kvinnerogfamilie.no

Internettadresse:

www.kvinnerogfamilie.no

Frist for stoff: 25. januar 2021

Ettertrykk og kopiering av

Kvinner & families stoff og annonser

er ikke tillatt uten etter avtale.

ISSN NR: 1891 - 7992

ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdssetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:

Nordens Kvinneforbund (NKF)

Associated Country Women of the World

(ACWW)

Norsk TotalforsvarsForum (NTF)

FOKUS Forum for Kvinner og Utviklings-

spørsmål

FN Sambandet, Frivillighet Norge, Debio,

Studieforbundet næring og samfunn.

Leder

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleder

Kjære medlem!

Vi er no komen i november månad og det nærmar seg adventstid og jul i dette året som vart så heilt annleis enn nokon kunne tenkje seg. Det at landet vårt og store deler av verda skulle stenge heilt ned er ikkje noko vi har sett føre oss kunne skje. Vi får håpe vaksine snart er på plass så 2021 vert eit meir normalt år.

Det skjer stadig nye ting i forbundet, vår sekretær Nini har sagt opp, og ny sekretær er Anne Leret Molberg som no er starta på kontoret. Det vert overlapping i heile november, og vi ønsker Anne velkommen til oss.

Eg har starta opp at med litt reising ut til lag og kretsar. Har vore på møte med ein del lag i Oppland, vore på Averøya hos Nordmøre krets og i Molde hos Romsdal krets. Det er alltid like kjekt å komme rundt å helse på medlemmane i dei ulike lag. I november skal eg vere mykje på kontoret, men skal og ein tur til Bømlo på besøk til laga der.

Kontantstøtte er stadig oppe i media, der fleire politiske parti no meiner den bør avviklast. Dei ønskjer å kalle det ventestønad som ein kan få fram til ein får barnehageplass. Dette kjem vi til å følgje opp, for det må framleis vere ein valfridom for foreldra. Vi vert eit fattig land dersom barnas beste ikkje skal vere det viktigaste for oss. Og kva som er barnas beste er det stort sett foreldra som veit. Eit av argumenta som vert brukt av politikarane er at våre nye landsmenn ikkje kjem seg ut i arbeid og ikkje lærer språket. Dette kan ikkje skyldast kontantstøtta som gjeld frå barnet er 12 til 23 månader.

Foreldrepermisjonen er ei anna sak det er mykje diskusjonar rundt. Vi bur ikkje alle i storbyar der far berre kan ta seg ein trilletur til kontoret så mor kan amme, sånn som mange politikarar meiner ein kan gjere. Mange mødrer jobbar i turnus gjerne langt unna heimen. Foreldrepermisjon er heller ikkje ei likestillingssak, det er kva som er best for barnet som er det viktigaste. Det er viktig at både mor og far har permisjon, men kor mykje på kvar må vere opp til kvar enkelt familie.

Nokre få tankar om statsbudsjettet:

- Auke i barnetrygd for barn under 6 år er bra, men det er større kostnader når barna er over 6 år. Alt er då mykje dyrare, både kle, sko og anna utstyr barna treng. Og det tek lang tid med fritidskortet som regjeringa har lovd til alle barn mellom 6-18 år. Vi håper barnetrygda kan auke for alle barn.
- Eingongsstønaden vert auka frå 1. januar. Dette er bra, for utstyr og kle til barnet treng ein uansett om ein er i jobb eller ikkje.
- Vidareføring av lokale samlivskurs og nettbaserte samlivskurs for fyrstegongs foreldre er viktig.
- Regjeringa gjev tilskot til kommunane for å få kjøkkenet tilbake på sjukeheimane, men vi ser stadig at det vert kutta i kjøkena rundt omkring

i kommunane, dette er ikkje greitt. Her håper vi kretsane og laga er vakne og følger med rundt omkring. Skriv lesarinnlegg i media og brev til politikarane dersom kommunen ikkje prioriterer kjøken på omsorgssenter/sjukeheimar. Mat er medisins!

Auke av vald i nære relasjonar under pandemien. Dette er ein av konsekvensane av at landa vert stengt ned. Ei ny kartlegging avdekkar mangelfull kommunikasjon frå styresmaktene om hjelpetilbod for valdsutsette kvinner. Styresmaktene ga beskjed om at innbyggjarane måtte bidra til at helsevesenet ikkje vart overbelasta og at alle nødvendige førespurnader burde unngåast. I kartlegginga kjem det fram at dette kan ha ført til at valdsutsette kvinner har unngått å ta kontakt med krisesenter og andre hjelpeinstansar som politi. Kartlegginga konkluderer med at det er behov for:

- Betre beredskap og koordinering på systemnivå når det gjeld vald i nære relasjonar.
- At fleire kommunar utviklar handlingsplanar mot vald i nære relasjonar
- At styresmaktene sørger for å nå betre ut til dei som er utsett for vald under pandemien.

Både i Norge og ute i verda, då spesielt i utviklingslanda er det ein stor auke av vald i nære relasjonar. Koronakrisa representerer ein ny situasjon, men valden er ikkje ny og dette må takast på alvor. Vald i nære relasjonar var ein av resolusjonane vi fekk einstemmig vedtatt på ACWW sin verdskonferanse i 2019. Vi håper alle at pandemien snart er over og at alle kan få den hjelpa ein treng. INGEN SKAL MÅTTE OPPLEVE VALD I NÆRE RELASJONER!

Våre visjonar og mål er blant anna:

- Anerkjennning av kvinners ulike val gjennom livsfasar.
 - Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mogelegheit til omsorg for kvarandre.
 - Samfunns påverknad i kvinne- og familiepolitiske spørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
- Vi ser framleis at det er eit stort behov for vårt forbund!

Eg ønskjer dykk alle ei fin adventstid!

Med venleg helsing

Aina Alfredsen Førde

Forbundsleiar

Redaktør

Lene Søgaaud Gloslie

Redaktør

Året går mot sin slutt mens koronapandemien igjen griper om seg. Det handler om å gjøre det beste ut av situasjonen og om å ta vare på hverandre selv om vi skal holde oss mest mulig hjemme. Har du venner eller bekjente som bor alene er det nå du bør ta den telefonen. Ensomhet er en av koronaens bivirkninger det skrives minst om – men som kan ha store konsekvenser for mange. Vær med på å gjøre denne tiden litt lettere for menneskene rundt deg!

Tredelt foreldrepermisjonen har skapt frustrasjon hos mange småbarnsforeldre. – Nok er nok, mener Camilla Strømmand. Småbarnsmoren stiller spørsmål ved hva det er som har gjort at vi har dratt likestillingen så langt at mor ikke skal få lov å være hjemme med babyen sin om begge foreldrene ønsker det. Hun slår fast at fordeling av foreldrepermisjon er noe mor og far må bli enige om rundt kjøkkenbordet, og ikke bestemmes av politikere på Stortinget. – Norske familier trenger anerkjennelse for den samfunnsoppgaven de gjør for landet sitt og styringsrett for sin egen hverdag, er Strømmands konklusjon. Les mer i bladet!

Skolehverdagen for lærere og elever fikk med koronapandemien en brå overgang til digital hjemmeskole. En rekke undersøkelser har stilt spørsmål ved hvordan dette egentlig gikk. I et internasjonalt perspektiv forteller Gro Lindstad i FOKUS at det ikke er tvil om at kvinner rammes hardt av koronakrisen og at det er dokumentert at vold i hjemmet øker i krisesituasjoner. Dette kan du lese mer om i denne utgaven av Kvinner & Familie.

Høstens landsmøte måtte dessverre avlyses. Det nye landsmøtet er planlagt avviklet den 22. - 24. oktober 2021 og vi oppfordrer medlemmene til å melde seg på når den tid kommer. Landsmøtet 2021 blir en etterlenget mulighet til å samles igjen!

Fortell om ditt lokallags aktiviteter i medlemsbladet! Tekst og bilder kan du sende til redaktor@kvinnerogfamilie.no. Vi gleder oss til å høre fra deg!

God førjulstid til dere alle sammen!

Innhold

POLITIKK OG SAMFUNN

Tredelt foreldrepermisjon har skapt nok problemer	4
Den nye digitale skolehverdagen	8
Smittevern – den nye normalen for frivilligheten	10
COVID-19 rammer kvinner og jenter hardt	12

INTERNASJONALT UTVALG

Nytt fra prosjektene	16
25 års jubileum for Beijingerklæringen	17

JUS

Covid-19 og endringer i arbeidslivet	20
--------------------------------------	----

LOKALSTOFF

Jorid Klette Berg 90 år	22
En flott kveld like før verden endret seg	23

FORBUNDSNYTT

Oppskrifter landet rundt	24
Trekningsliste landslotteriet 2020	26
Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund	28
Liste over K&Fs tillitskvinner	30

f - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN. VI SEES PÅ FACEBOOK!

TREDELT foreldrepermisjon *har skapt nok problemer*

Første gang tredelt foreldrepermisjon ble nevnt i media var i oktober 2017. I februar 2018 ble det bestemt at tredelingen skulle innføres allerede fra 1. juli.

AV: CAMILLA STRØMLAND, SMÅBARNSMOR OG
FAGARBEIDER I BARNEHAGE

Det gikk ikke på termin, men på den dagen barnet faktisk ble født. Dette ga mye stress for gravide som hadde termin rundt denne datoen. Foreldre trenger å planlegge foreldrepermisjonen i god tid i forveien, og arbeidsgiver har behov for å leie inn vikar til rett tid. Mødre og fedre fra hele Norge har delt sin frustrasjon og sine historier i aviser, debatter på TV og innlegg på Facebook.

ENDRING I SÅRBAR FASE

Før tredelingen var det 10 uker mødrekvote, 10 uker fedrekvote og 26 uker til fri fordeling. I dag er mødrekvoten 15 uker, fedrekvoten 15 uker og en valgfri del på 16 uker etter fødsel. Om mor tar ut mødrekvoten, valgfri del og føder to uker etter termin er barnet seks og en halv måned når pappa skal ta over.

Ved syv måneders alder utvikles fremmedfrykt og separasjonsangst hos barnet og det er derfor en sårbar fase å skille mor og barn, sier psykologspesialist Katrin Glatz Brubakk. Mange som ammer barnet vil ikke ha klart å få barnet over på nok fast føde og det vil derfor gi problemer for far å få gitt barnet nok næring. Det står klart og tydelig i Barnekonvensjonen at barn har rett på nok mat og drikke.

LIKESTILLINGSTILTAK

Foreldrepermisjonen har blitt endret for å bedre likestillingen og sikre at mor ikke er for lenge fraværende fra arbeidsplassen. Flere politikere og organisasjoner som NHO og LO mener at et ni måneders langt fravær fra arbeidsplassen vil gjøre at hun henger etter karrieremessig. Den skal sikre at fedre

får lov å være hjemme med barnet, men dette er noe som mor og far må bli enige om rundt kjøkkenbordet, og ikke bestemmes av politikere på Stortinget.

SELVSTENDIG OPPTJENINGSRETT FOR FAR

De fleste menn forstår nok at de i praksis har tapt fem uker utbetalt permisjon om han ønsker å ta både pappapermisjonen og fellesdelen. Stor fedrekvote fungerer i praksis som sparetiltak og familiene er taperne. En undersøkelse gjort av NAV viser at i 2018 var det bare 54 % av mennene som tok ut hele fedrekvoten. Far har enda ikke selvstendig opptjeningsrett selv om EØS- tilsynet ESA har konkludert at det er kjønnsdiskriminerende. Et av argumentene for tredelt foreldrepermisjon er at den skal gi Norge en holdningsendring. Men, det er vel slik at politikere skal lytte til folket sitt, og ikke omvendt?

DEN VIKTIGE AMMINGEN

Det er kun mor som kan amme barnet, og mange babyer vil ha bryst i stedet for pumpet melk på flaske. Morsmelk er levende væske som tilpasser seg akkurat morens barn og vil endre seg etter babyens alder. Morsmelken inneholder antistoffer som vil hjelpe barnet til å bli raskere friskt om det er sykt. Amming kan bidra til at barnet er mindre sykt ved barnehagestart og foreldrene kan ta ut færre sykedager. Ammestunden er dessuten en stund fylt av ømhet og nærhet mellom mor og barn med masse hud-til-hud kontakt.

KVINNER TAPER I ARBEIDSLIVET

Tilhengere av tredelingen vil gjøre kvinnen mer ettertraktet i arbeidslivet, men fruktbare kvinner har blitt det motsatte. Før babyen fyller et år har mor rett på en time betalt ammefri som hun skal kunne ta ut når hun vil. Dette stemmer for mange ikke i praksis. En kvinne med ammefri er en ansatt som er en time mindre på jobb hver eneste dag. Hun vil ikke oppleve seg selv som en ressurs, men som en belastning. For ikke å snakke om vikarer som enten ikke får vakter fordi de tar ut ammefri, eller ikke tør å ta ut ammefri i det hele tatt. Far har nok lyst til å bruke fedrekvoten på andre aktiviteter sammen med barnet sitt enn å kjøre frem og tilbake til mors arbeidsplass.

STØTTE TIL VALGFRIHET

Til å begynne med gikk Bergens tidende,

VG, Dagbladet, sykepleierforbundet, Aftenposten og LO mot reversering av ordningen. Da Christine Stangvik skrev det flotte leserinnlegget "Jeg er ingen fødemaskin" ble det delt mange ganger på Facebook og ble godt lagt merke til blant flere politikere og organisasjoner som gradvis begynte å snu. Fagforbundet og sykepleierforbundet endret mening og har valgt å støtte familienes valgfrihet. Gro Nylander, ammeguru og fødselslege har støttet permisjonsopprøret og hun har argumentert godt for at mor bør

“

En undersøkelse gjort av NAV viser at i 2018 var det bare 54 % av mennene som tok ut hele fedrekvoten.

ha mulighet til å være hjemme sammen med babyen i minst åtte måneder. Hun har også skrevet et flott innlegg i Aftenposten der hun presiserer at vi er forpliktet av EØS-avtalen som sier at en kvinne som har født har rett på 14 uker barselpermisjon før den vanlige foreldrepermisjonen.

LITE FLEKSIBILITET

Dagens foreldrepermisjon har lite fleksibilitet. I Sverige kan man velge å ta ulønnet permisjon hele det første leveåret til barnet for så å bruke de oppsparte permisjonsdagene innen barnet er tolv år. De kan da bruke dagene slik det passer seg, for eksempel til lengre ferier.

Det er ikke slik som i Norge hvor fedrene må ta ut fedrekvoten direkte etter mors permisjon når barnet er syv og en halv måned. Fedrene kan søke utsettelse kun om han skal være fulltidsarbeidende, er syk eller har ferie. Det tar med andre ord lite hensyn til om han for eksempel er student og ønsker å vente til han er ferdig og har spart opp rettigheter til å kunne ta ut permisjonen.

REKORDLAVE FØDSELSTALL

For tredje år på rad har vi hatt rekordlave fødselstall i Norge. I 2019 var vi nede i 1,53 barn per kvinne. Kvinner og menn er klare på hvilke tiltak som skal til for å gjøre det mer attraktivt å få barn. Kvinner vil ha mer tid sammen med barna, og ønsker seg derfor ekstra ferie, kortere arbeidstid og lengre fødselspermisjon. Menn ønsker seg gratis barnehage og SFO. Om trenden med lave fødselstall skal snu er våre folkevalgte nødt til å ta familier på alvor og gjøre drastiske tiltak.

UPRÅK TIL BARN

31 % av kvinner velger å få ingen eller ett barn. Om statistikken skal gå opp må det være kvinner som får mer enn to barn. Det er flere ulemper i samfunnet som gjør det upraktisk å få flere barn. Å lage flere barn krever mye av en kvinnekropp med graviditet, amming og våkenetter. Barna krever oppfølging på foreldresamtaler, kjøring til aktiviteter og gode samtaler med nærhet og tilstedeværelse for å nevne noe. Går flere barn i barnehage og på SFO krever det mye av økonomien og det krever mer enn fem seter i bilen.

ANERKJENNELSE FOR FORELDREOPPGAVEN

I husmoren sin tid på 1945 til 1970 tallet kunne hun gjerne være hjemmeverende til barna var 12 år. Hennes samfunnsoppgave som hjemmeverende mor ble ansett som så viktig at familien fikk husmorvikar om hun ble syk. Hva er det som har gjort at vi har dratt likestillingen så langt at mor ikke skal få lov å være hjemme med babyen sin om begge foreldrene ønsker det? Norske familier trenger anerkjennelse for den samfunnsoppgaven de gjør for landet sitt og styringsrett for sin egen hverdag. Hver familie vet hva som er best for sine egne barn i den livssituasjonen de er i. Tredelt foreldrepermisjon har skapt nok problemer. Det er ingen skam å snu.

Damene i Fiolveien - en historie om norske husmødre

Et stykke husmorhistorie som løfter husmoren ut fra skyggen som en historisk biperson.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

I boken Damene i Fiolveien følger forfatter og historiker Iselin Theien husmødrene i en kvinneforening på Simensbråten i Oslo og forteller deres historie gjennom 80 år. I sitt forsamlingshus i Fiolveien skapte kvinnene et hjem for hele nabolaget, med mødrehygienekontor, helsestasjon for småbarna, hagebrukslag, bibliotek og valglokale, foruten klasserom, politiske møter, søndagsskole, eldreomsorg, møtelokale for idrettslagene, juletræfester, musikk og teater. Felleskapet og engasjementet i kvinneforeningens medlemmer la for dagen bidro til en rekke tilbud som hadde stor betydning for lokalsamfunnet.

Det er en fargerik og fascinerende historie Theien har nedtegnet, full av kvinnes fremtidsstro og vilje. Samholdet, solidariteten og ønsket om å utvikle samfunnet til alles beste går hånd i hånd med fortellingen om lange arbeidsdager, drømmen om ferie, om klesvask og matlaging, suppeblokker og plastgardiner.

Husmoren var i perioden fra siste halvdel av 1800-tallet til rundt 1970 sentral i moderniseringen av det norske samfunnet. Den hjemmeverende kvinnen ble ansett som viktig for den nasjonale økonomien, og ble holdt frem som ideal. Statusen som husmødre betød imidlertid ikke at kvinnene lot seg begrense til et liv innenfor husets fire vegger. Rekken av kvinneforeninger

der husmødrene gjennom frivillig innsats var med å bygge samfunnet rundt seg viser hvilken betydning de hadde for å legge grunnstenen til velferdssamfunnet vi har i dag.

Iselin Theien har skrevet boken med en ambisjon om å løfte husmoren ut av skyggen som en historisk biperson og innta plassen som den viktige aktøren hun faktisk var. Damene i Fiolveien rommer også en historie om husmortidens vekst og fall. Theien har dukket ned i protokollene til husmødrene i kvinneforeningen på Simensbråten og hun går kronologisk til verks. Foreningen ble startet i 1915 og hadde som mål å bygge et forsamlingshus for et nabolag av nybyggere ved Ekebergsletta, som den gangen var "på landet".

Foreningens historie knyttes opp mot viktige hendelser i landets politiske historie, som invasjonen av Norge i 1940. Mot slutten av 60-tallet førte nye hjelpemidler i hjemmet til at husmorrollen ble endret. Politiske strømninger førte også til et økende antall utarbeidende mødre, og gnisninger mellom husmødre og yrkeskvinner. Kriminalsjefen i Oslo ble i 1968 invitert til Ekeberg for å holde foredrag om «ungdomskriminalitet og betydningen av at mødre er hjemme til barna er fylt 15 år». Kriminalsjefen koblet den stigende ungdomskriminaliteten til at stadig flere vokste opp som såkalte nøkkelbarn.

Mot slutten av 80-tallet er medlemmene av kvinneforeningen kommet godt opp i årene, og nedgangen i antall husmødre har gjort nyrekruttering vanskelig. Foreningen beslutter å selge foreningshuset og lar pengene gå til utbygging av et eldresenter på Bekkelaget.

Damene i Fiolveien er en bok som anbefales på det varmeste. Den gir et tankevekkende og engasjerende innblikk i

en tid som er forbi, men som la grunnlaget for dagens samfunn. Husmoren trer i Theiens bok frem fra skyggene og viser seg som den viktige historiske skikkelsen og samfunnsbyggeren hun var.

Damene i Fiolveien er utgitt av Res Publica forlag.

Forfatter Iselin Theien i samtale om boken på Litteraturhuset i Oslo.

Den nye digitale skolehverdagen

Koronasituasjonen har satt sitt digitale avtrykk i skolehverdagen.

AV: LENE SØGAARD GLOSLIE

Overgangen til digital hjemmeskole kom brått og krevde en total omlegging av undervisningen. Hvilke erfaringer ble høstet i skolene, og hvordan taklet lærere og elever den nye, digitale skolehverdagen? Vi har snakket med Bjørn Bolstad, seniorrådgiver ved FIKS - Forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i skolen ved Universitetet i Oslo. FIKS har gjennomført to undersøkelser i forbindelse med hjemmeskolen. Den første et par uker etter oppstart, og den andre ved gjenåpningen av skolene.

RASK DIGITAL OMSTILLING

– Omstillingen til digital hjemmeskole gikk raskt. Enkelte datatekniske forhold ga noen utfordringer i starten. Blant annet brøt plattformen «It's learning» sammen under pågangen, og noen elever, særlig i barneskolen, hadde ikke tilgang til PC og iPad. På under én uke var imidlertid både lærere og elever på nett og undervisningen i gang, forteller Bolstad.

Selv om det tekniske kom under kontroll og lærere fikk tidenes krasjkurs i digitalisering, meldte det seg raskt andre spørsmål. For hvordan endret den nye situasjonen lærernes arbeidsform og hvordan gikk det med elevene? Undersøkelser som er gjort så langt viser at hjemmeskolen fungerte fint for noen elever, men dårlig for andre.

DIGITAL ARBEIDSFORM KREVER SELVSTENDIGHET

– Vår undersøkelse viser at elevene arbeidet mer selvstendig i perioden med hjemmeskole. Noen lærere fortalte at de etablerte gode strukturer for samarbeid mellom elevene,

men langt flere fortalte at elevene arbeidet mye individuelt, sier Bolstad.

Dette er i samsvar med tidligere studier, som viser at i klasser der alle elevene har hver sin PC eller iPad, øker det individuelle arbeidet og gruppearbeidet, mens det brukes mindre tid til felles undervisning. Lærerne bruker fortsatt tid til å forklare fagstoff og gi elevene felles instruksjoner, men elevene arbeider mer på egenhånd, alene eller sammen med andre, mens det blir mindre av den faglige dialogen i klasserommet.

– I en slik setting er elevens selvregulering viktig. De som likte å sitte hjemme og

Bjørn Bolstad, seniorrådgiver, Universitetet i Oslo, Enhet for forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i skolen (FIKS) ved Utdanningsvitenskapelig fakultet

jobbe, klarte seg fint, mens enkelte elever kom dårligere ut. For noen elever bidro hjemmeskolen også til at de kom i en situasjon der de fikk vist frem sine ferdigheter på en ny måte, sier Bolstad.

LÆRINGSUTBYTTET I HJEMMESKOLEN

I undersøkelsene til FIKS fremkommer det at noen elever arbeidet bedre i hjemmeskolen enn i klasserommet mens andre elever arbeider bedre i det fysiske klasserommet.

Velferdsforskningsinstituttet NOVA har gjennomført en stor undersøkelse blant elever på ungdomsskolen og videregående skole i Oslo. Der sier seks av ti elever at de har lært litt eller mye mindre enn de pleier under hjemmeskolen. Samtidig er over halvparten av elevene fornøyd med hjelpen de har fått fra lærerne. Her er flere elever på ungdomsskolen enn på videregående skole fornøyd med hjelpen de har fått.

DET DIGITALE MØTEROMMET

Mens det digitale møterommet har vist seg oppstrammende i den forstand at møtene avvikles mer effektivt, har det ikke vist seg kreativt utviklende.

– I fysiske møter oppstår det en annen dynamikk. Formatet digitalt møterom bør ses på som et supplement, og ikke en erstatning for fysiske møter. Våre undersøkelser viser også at det i det fysiske møterommet ligger muligheter elever og lærere har savnet under hjemmeskolen. Digitale plattformer kan ikke erstatte det fysiske møtet mellom elever og lærere, sier Bolstad.

– Mange lærere har gitt uttrykk for at de savnet det fysiske møtet med elevene. Lærerne opplevde det vanskelig å improvisere og justere undervisningen sin under hjemmeskolen slik de gjør i det fysiske klasserommet.

Mens lærerne oppgir at det fysiske nærværet gir dem mulighet til å fange opp elevenes sinnsstemning og engasjement, og dermed lettere gi respons og feedback, har samtidig mer enn en fjerdedel av lærerne i den samme undersøkelsen poengtert at kommunikasjon gjennom video har fungert godt for noen elever.

Samtidig er det ulike oppfatninger om hvorvidt det var enklere eller vanskeligere å veilede elevene under hjemmeskolen sammenlignet med i det fysiske klasserommet.

DEN DIGITALE LÆRINGSFORMEN

– Undersøkelser har vært opptatt av å se på hva digital kommunikasjon gjør med synet på læring. Og man kan si at endringen har bidratt til en mer oppgavebasert skole der elevene får oppgaver de skal løse. Den digitale

hjemmeskolen førte til at noen lærere falt tilbake til tradisjonelle former for undervisning. Den faglige delen fikk man lettest til, men den andre delen som skolen også handler om, det sosiale fellesskapet og sosialisering, var vanskeligere å få til, sier Bolstad.

– Den digitale undervisningsformen har også hatt betydning for hvilke læremidler som ble brukt. Generelt kan vi si at de analoge læremidlene, som lærebøker, hadde en større plass i undervisningen på skolen, mens det digitale fikk en betydelig større plass under hjemmeskolen, forteller Bolstad.

Mange lærere utviklet egne læringsvideoer og brukte ulike digitale ressurser mer enn før i den digitale hjemmeskolen. Læreboka i sin tradisjonelle form ble brukt mindre i den digitale hjemmeskolen enn i det fysiske klasserommet.

DE SÅRBARE BARN

En effekt av stengte skoler, er at lærerne, som ofte er de nærmeste til å fange opp signaler om at barn og unge befinner seg i en vanskelig situasjon, ikke lenger hadde mulighet til dette.

– I gjenåpningsundersøkelsen vår fikk lærerne spørsmål om hva som var deres største bekymring under hjemmeskolen. Over fire av ti lærere svarte at deres største bekymring var at de ikke fikk kontakt med sårbare elever eller at de var bekymret for elevenes psykiske helse, sier Bolstad.

Andre undersøkelser viser at nesten samtlige skoleledere ved grunnskolene oppgir at de har elever de ikke har fått kontakt med i hjemmeskoleperioden. I videregående skole er tallene mye lavere.

INDIVIDUELL TILPASNING

Hjemmeskolen har gitt skolen nye erfaringer som kan få betydning for hvordan vi ser på skole og undervisningspraksis. Lærerne har utvidet sitt digitale repertoar, samtidig har denne perioden vist oss at mens skole kanskje er best på skolen, har noen elever hatt et svært godt utbytte av hjemmeskole. Kunne denne erfaringen brukes til å tilby en mer individuelt tilpasset undervisning for de som kan ha behov for det?

– Lærerne gir uttrykk for at de ønsker å benytte digital kommunikasjon videre i undervisningen. Og hjemmeskolen har gitt en smakebit på at det kan la seg gjøre. Imidlertid vil individuelt tilpasset digital hjemmeundervisning også være et politisk spørsmål med tanke på fraværsregelen. En slik løsning ville eventuelt kunne komme som et prøveprosjekt i enkeltskoler, og med gode resultater ville det kunne ha muligheter til å utvikles videre, avslutter Bolstad.

Smittevern er den nye normalen for frivilligheten

Vi må innstille oss på at smitteverntiltakene vil vare i lang tid framover.

AV: STIAN SLOTTERØY JOHNSEN, GENERALSEKRETÆR FRIVILLIGHET NORGE

Men vi må ikke la det stoppe aktivitetene våre – med tilpasning kan mye likevel gjennomføres.

Etter at koronapandemien nådde Norge i mars i år, har mye vært annerledes. Arbeidsplasser, skoler og aktiviteter har vært stengt, folk har blitt oppfordret til å holde seg hjemme og større arrangementer er forbudt. Etter sommeren håpet nok mange at mye skulle være tilbake til normalen. Men etter en rekke store og små lokale utbrudd innser de fleste at utfordringene på langt nær er over.

Frivilligheten er i stor grad basert på – og avhengig av – møter mellom folk. Derfor har vår sektor blitt rammet hardt av smitteverntiltakene. Liv og helse kommer

først, og derfor ble de aller fleste møter og aktiviteter stanset fra midten av mars.

SVEKKET ØKONOMI I FRIVILLIGHETEN

Frivilligheten er mangfoldig og organisasjoner rammes på mange ulike måter. Blant Frivillighet Norges medlemmer melder 82 % at de har inntektstap som følge av korona, 63 % har redusert drift og 32 % opplever økte kostnader. Om lag halvparten av de nasjonale organisasjonene er bekymret for at noen av deres underledd ikke har økonomiske muskler til å komme gjennom situasjonen. Institutt for samfunnsforskning har anslått at frivillig sektor kan tape inntekter på hele 6 milliarder kroner samlet sett. Dette vil i

tilfelle få dramatiske konsekvenser for vår sektor.

Myndighetenes økonomiske hjelp har først og fremst vært rettet mot næringslivet, men det har også kommet tiltak for å hjelpe frivilligheten gjennom krisen. Organisasjoner som har tapt inntekter på grunn av avlyste arrangement og aktiviteter kan søke om kompensasjon gjennom Lotteritilsynet. Dette gjør at organisasjoner har bedre mulighet til å komme i gang med nye aktiviteter nå som situasjonen tillater det.

ENGASJEMENT FORDRER SYNLIGHET

Ut over de rene økonomiske tapene er mange bekymret for at det er vanskelig å opprettholde engasjementet i

organisasjonen uten fysiske møter. Når man ikke lenger er like synlig i lokalmiljøet kan det ramme både medlemsrekrutteringen og innsamlingsaktiviteter. For mange er det nettopp det sosiale som gjør at man er engasjert i organisasjonen, og uten å kunne møtes er det vanskelig å bygge et sosialt fellesskap.

Svekket økonomi kan også føre til at organisasjoner må øke deltakeravgifter og kontingenter, og at flere ikke blir med på grunn av dårlig økonomi. Dette må vi unngå. Frivillighetens møteplasser for både barn og voksne skal være inkluderende og ingen bør bli utestengt fordi de ikke har råd. Her har organisasjoner og myndighetene et felles ansvar.

VI TRENGER FRIVILLIGHETEN

Den nye normalen er preget av usikkerhet. Når du leser dette kan situasjonen se helt annerledes ut enn den gjør når jeg skriver disse ordene. Dette stiller store krav til oss som organisasjoner. Formålene våre – selve organisasjonenes kjerne – ligger fast, upåvirket av korona. Men måten vi jobber for å realisere formålene må i mange tilfeller endre seg. Det er opp til hver enkelt organisasjon å legge planer for hvordan vi kan nå våre mål og gjennomføre aktiviteter i den situasjonen vi nå er i. Det er utfordrende, men ikke umulig.

Noen aktiviteter kan naturligvis ikke gjennomføres som før. Større arrangementer må unngås, og smittevernregler må følges. Noen typer frivillig arbeid, for eksempel overfor personer i risikogrupper, vil vi trolig måtte vente enda en stund med å sette i gang.

SAMFUNNET TRENGER FRIVILLIGHETEN

Samtidig trenger samfunnet frivilligheten som aldri før. Vi er både avhengige av de

sosiale møteplassene, og ikke minst av alle tilbudene for de som har behov for ekstra støtte i hverdagen som frivillige organisasjoner står bak. Opp gjennom historien har frivilligheten gang på gang vist evne til innovasjon og endring. Frivillige organisasjoner og initiativ oppstår for å dekke behov. Nå endrer behovene seg, og da må også frivilligheten endre seg. Det vil oppstå mange utfordringer i samfunnet framover som vi bare har sett konturene av foreløpig, også knyttet til indirekte konsekvenser av pandemien som økende forskjeller og ensomhet. Dette er tida for at frivilligheten viser hvor endringsdyktig og tilpasningsdyktig den er.

VEILEDER FOR SMITTEVERN

Det er viktig at myndighetene sender et signal om at frivilligheten er avgjørende for samfunnet og at det legges til rette for at vi kan sette i gang aktiviteter som følger smittevernreglene. Frivillighet Norge har vært med på å utvikle en veileder for smittevern i frivillige organisasjoner (www.frivillighetnorge.no/politikk/koronaveileder) som skal gjøre det litt lettere å komme i gang. Hovedreglene er som ellers i samfunnet:

Personer som er eller kan være smittet av korona skal ikke delta.

SØRG FOR GOD HYGIENE

Unngå fysisk nærkontakt og hold anbefalt avstand.

Innenfor disse reglene er det veldig mye som kan gjennomføres, selv om vi er nødt til å tenke nytt!

HJALP SYKE OG ELDERE

Det finnes heldigvis også mange lyspunkt. Selv ikke koronaen kunne stoppe frivilligheten helt. Organisasjoner som deltar

i beredskap mobiliserte i mange kommuner og bidro til å hjelpe syke og eldre og til å nå ut med informasjon til sine målgrupper om både pandemien og smitteverntiltak. Så snart smittevern hensynene tillot det åpnet barne- og ungdomsidretten. Røde Kors nådde i sommer tre ganger så mange barn gjennom sine aktiviteter for lavinntektsfamilier sammenlignet med året før.

INNSATS OG KREATIVITET

Vi har sett stor kreativitet og vilje til å tenke nytt i frivilligheten. Mange styremøter, årsmøter og seminarer gjennomføres nå digitalt. Besøksvenner ble raskt omdøpt til telefonvenner, gudstjenester gikk via Zoom og unge korpsmusikanter fikk instruksjon gjennom Teams.

Mer enn hver fjerde innbygger har gjort en form for frivillig innsats under koronakrisen, viser en undersøkelse fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Flesteparten av disse hadde allerede gjort en frivillig innsats i løpet av det siste året uavhengig av pandemien. Folk som er vant til å stille opp og bidra til hverdags, bidrar altså i større grad når krisen rammer.

TILRETTELEGGJE FOR FRIVILLIGHET

For å lykkes med omstillingen må myndighetene må også stille opp. Både stat og kommune må lytte til frivilligheten og legge best mulig til rette. Vi vet at mange vil slite med å komme i gang og kan trenge ekstra støtte og hjelp. Det kan handle om at aktiviteter har blitt dyrere å gjennomføre, behov for nytt utstyr eller opplæring i bruk av digitale verktøy eller at foreningen ikke får låne eller leie de vanlige lokalene på grunn av smittevern. Slike utfordringer må vi løse sammen, for uten frivilligheten stopper Norge.

COVID-19 rammer kvinner og jenter hardt

Det er ingen tvil om at kvinner rammes hardt av koronakrisen. Det er dokumentert at vold i hjemmet øker i krisesituasjoner. Kvinner utfører tre ganger så mye ubetalt omsorgsarbeid som menn, utfører 70 prosent av alt helsearbeid globalt, og har ofte hovedansvaret for eldre, barn og syke.

AV: GRO LINDSTAD, DAGLIG LEDER,
FOKUS – FORUM FOR KVINNER OG
UTVIKLINGSPØRSMÅL

En krise som den vi nå står midt oppe i øker og forsterker kjønnsulikhetene.

- Kvinner står i frontlinjene i COVID-19 pandemien. Som helsearbeidere, ubetalte omsorgsarbeider og migrantarbeidere i husholdninger.
- Så langt er det dokumentert at flere menn enn kvinner dør som følge av COVID-19.
- Kvinner og jenter får et økt ansvar for omsorg og arbeid i hjemmet.
- Det blir et økt økonomisk stress fordi fattigdom allerede før COVID-19 hadde en kjønnsdimensjon. Kvinner tjener mindre enn menn og er i større grad i uformell sektor.
- Stengte grenser og reiserestriksjoner er en økonomisk utfordring for migrantarbeidere – i all hovedsak kvinner som jobber som hushjelp, barnepassere i ulike land.
- Mange kvinner vil ha større problem med å

få seg betalt arbeid igjen etter denne krisen. Økonomiske nedgangstider favoriserer i mange land at menn skal få jobb og forsørge familien.

- Det skjer en sterk økning i vold i nære relasjoner.
- Det blir mangel på tilgang til tjenester og støttegrupper.
- Jenter i mange land vil ha utfordringer med å komme seg tilbake i skolegang hvis avbrudd i skolegang blir langvarig.
- Det er i dag manglende dokumentasjon og kjønnsanalyser som viser i hvor stor grad vi vil se disse utslagene. Vi bare vet av erfaring at de vil være der.

Spesielt på to områder opplever vi nå svært alvorlige konsekvenser for kvinner og jenter.

VOLD MOT KVINNER

Når vi er midt i en global krise og pandemi, og store midler brukes på en rekke ulike tiltak for å dempe økonomiske konsekvenser av tiltak som gjøres, er det viktig at vi bruker midler på tjenester og aktiviteter som er kritiske for kvinner og jenter. Det gjelder både tilgang til helsetjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og tiltak mot vold i nære relasjoner.

Kvinner som utsettes for vold har manglende mulighet til å komme seg unna grunnet karantene, manglende mulighet til krisesentre, eller manglende mulighet til å ha et annet sted å dra til. Rapporter om vold i nære relasjoner ble i Kina synlig på sosiale medier. I Beijing fikk kvinneorganisasjonen Weiping i midten av mars tre ganger så mange henvendelser fra ofre for vold i nære relasjoner som det de ellers har.

ØKNING AV VOLD I NÆRE RELASJONER

I Frankrike sier innenriksministeren at rapportene om vold i nære relasjoner har økt med mer enn 30 prosent siden landet innførte strenge tiltak 17. mars om at alle måtte holde seg hjemme. De franske reglene ble så forlenget til 15. april. Franske myndigheter oppretter nå en ordning så kvinner og jenter som utsettes for vold kan oppgi en kode når de går på apoteket sammen med overgriper, og så få hjelp. Eller varsle til apotekansatte hvis de er på apoteket alene.

For mange ofre for vold i nære relasjoner er det å være på jobb viktig for å dempe uforutsigbarhet i vold som utøves av partner. Det gir mulighet til å komme seg ut og vekk

fra potensielle voldelige situasjoner. Det er farligere for kvinnene å være hjemme enn å få mulighet til å gå på jobb og å få ha aktiviteter utenfor hjemmet. Når kvinner og jenter nå må holde seg innendørs 24/7 med overgriper/voldsutøver har de små eller ingen muligheter til å unnslippe. Dette vet vi gjennom mangfoldig forskning fra kriser, katastrofer og konfliktsituasjoner.

USIKKER SITUASJON

Livsviktige tjenester for ofre for vold i nære relasjoner på sykehus og klinikker samt samtale- og terapigrupper blir mindre tilgjengelige i en pandemisituasjon som vi nå er i. Det er vanskeligere å komme seg til krisesentre eller voldtekstmottak når man sitter i en karantenesituasjon eller i portforbud.

Erfaring har vist at der kvinner er hovedansvarlig for innkjøp av matvarer og matlaging, og krise fører til økt usikkerhet knyttet til tilgang til mat, så øker også risiko for partnervold. Det knyttes til at situasjonen hjemme med manglende mat tilspisses.

FNs Generalsekretær har 6. april kommet med en spesiell oppfordring til ulike lands myndigheter om å sikre kvinner og jenters trygghet. Guterres sier i en egen melding: “Peace is not just the absence of war. Many women under lockdown for #COVID19 face violence where they should be safest: in their own homes.

Today I appeal for peace in homes around the world.

I urge all governments to put women’s safety first as they respond to the pandemic.”

SEKSUELL OG REPRODUKTIV HELSE OG RETTIGHETER

Det er ikke vanskelig å anslå graden av skade COVID-19 pandemien vil ha på kvinner og jenters helse, rettigheter og sikkerhet. På individuelt, systemisk og samfunnsnivå får tilgang til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter nå store konsekvenser. Kvinner, som allerede har problemer med å få tilgang til helsetjenester under normale forhold, vil nå stå overfor utfordringer og økte barrierer for å få tilgang. Pandemien får store konsekvenser for helsevesenets mulighet til å ha tjenester som ivaretar kvinner og jenter med slike utfordringer fordi medisiner og personell er overført til arbeid knyttet til COVID-19 bekjempelse. Mange land med svake helsevesen, hvor

stram økonomi før COVID-19 kom, blir nå enda strammere. Ressurser vil tas fra tilbud kvinner trenger for å dekke akutt krise.

Vi må nå tenke på hvordan vi kan sikre kvinner og jenters tilgang til nødvendige produkter som bind og tamponger, prevensjonsmidler, medisinske abortpiller som Misoprostol, kondomer og profylakse. Alt dette vil bli vanskeligere tilgjengelig når det blir begrensede muligheter til å gå i butikker og på apotek. For mange vil veien til denne type butikker og apotek være lang, og dermed vanskelig i en situasjon med strenge regler for bevegelse.

BEGRENSNINGER RAMMER KVINNER

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er en stor utfordring, som vi i FOKUS gjennom mange år har jobbet med sammen med partnere både i Øst-Afrika og Latin-Amerika.

Rapporter fra organisasjoner i afrikanske land som kommer nå viser oss at der hvor det er begrensninger i tilgang til abort og tjenester, og hvor kvinneorganisasjoner bidrar med tilgang til blant annet Misoprostol, er det nå også i ferd med å bli manglende tilgang på medikamenter. Forsendelsene kommer fra organisasjoner som Women on Waves, og når grenser stenger grunnet koronavirus stopper forsendelser opp. Afrikanske kvinneorganisasjoner sier at de er bekymret for konsekvenser dette vil ha.

I tillegg må klinikker som bidrar med seksuell og reproduktiv helse og tjenester ha begrensede åpningstider og stenge tidlig på ettermiddag. Det gjør at jenter og kvinner ikke kan oppsøke klinikkene på kveldstid, når de selv har mulighet.

TENKE UTENFOR BOKSEN

Den norske utviklingsministeren er nå prisverdig opptatt av å være innovativ og oppfordrer oss til å tenke utenfor boksen, til å kunne vri på måten utviklingsmidler brukes, og på å nå ut for å se den krisen som nå også utfolder seg i land i det globale sør. Det er vi svært glad for, og det er godt å ha en regjering og politikere som tenker større enn oss selv i nasjonal kontekst. Denne vridningen og tenkingen må nå også inkludere utviklingsmidler med klare kjønnsperspektiv utover det rent humanitære, og det må gjennomgående være en rød tråd.

Konsekvensene av Covid-19 vil på mange områder være langvarige tilbakeslag for kvinner og jenters liv.

– Nå må du ikke være umaksredd!

Det sa min mor. Å velge de enkleste løsningene på bekostning av det man innerst inne vet hadde vært riktig, lå ikke i trøndersjela vår.

AV: ANN KRISTIN MØSTH WANG
FOTO: OLAVIKEN

Umaksredd er heller ikke mellomnavnet til vestlendingen Ronny Nilsen - kjøkkensjef på Olaviken alderspsykiatriske sykehus utenfor Bergen. Det må en fin miks av verdier, respekt, stahet og konkurranseinstinkt til for å oppnå det han har oppnådd.

Olaviken var i utgangspunktet kjent for bra mat, men satte seg på et tidspunkt litt fast. Det var mer ferdigprodukter enn hjemmelaget mat da Ronny Nilsen overtok som kjøkkensjef i 2015. Etter en tur til Danmark på besøk til bærekraftige sykehus i København lot han seg inspirere.

Han bestemte seg for å lage all maten fra bunnen av. Etter ett år hadde Olaviken spart 100 000 kroner, og fått maten inn som en del av terapiarbeidet og i strategiplanen for sykehuset. Kjøkkensjef Ronny var klar for en ny utfordring.

HVA MED ØKOLOGI?

Spurte direktør Frode Wikne. Og havremelk til kaffen? Økologisk kaffe syntes Ronny var en god ide, men havremelk? Nei! Her skulle det drikkes skikkelig melk, og ganske raskt var det både økologisk grøt, kaffe og helmelk

til frokost. Sjefen nevnte at det fantes et slags diplom for satsning på økologisk. Han refererte til Debios valørmerker i bronse, sølv og gull. Da tar vi gullet, sa Ronny. Det er ikke noe gøy å gjøre ting halvveis.

Økologicaloppen var i gang! Og Ronny jobber systematisk.

HVA SKAL TIL FOR Å LYKKES?

God oversikt, og store og smarte innkjøp. Det krever også at vi vet nøyaktig hvor mye råvarer vi trenger til enhver tid. Derfor brukte vi mye tid i forkant til ren kartlegging av behov, forklarer kjøkkensjefen.

Man må tenke helt nytt når det kommer til innkjøp, finne nye produkter og produsenter. Lage gode oversikter over hva som finnes innenfor innkjøpsavtalene og hvordan man kan handle utenom.

Vi jobber hele tiden med å være på tilbudssiden. Vi vil ikke bare være en adskilt avdeling. Vi vil bidra med ideer til hvordan vi kan forbedre mattilbudet til det beste for hele sykehuset, med tanke på både bærekraft, ernæring, trivsel og kultur. Siden vi har kjøkkenet på huset kan vi hive oss rundt og lage den maten som brukerne selv har lyst på. Vi endret måltidsrytmen og la til ekstra måltider tilpasset pasientene. I tillegg har vi dagsmenyer med informasjon om, og historien til enkelte råvarer: Hvor de kommer fra, hvordan de produseres og brukes, og litt om matkultur. Slik styrkes også samtalen rundt bordet.

Men det mest vesentlige for å lykkes i en omleggingsprosess er å ha ledelsen i ryggen, og at den gir trygghet for prosjektet, sier Ronny.

MAT FRA BUNNEN AV

På Olaviken er det stor fokus på å lage mat fra bunnen av. Maten som lages på Olaviken handler om det norske kjøkken, inkludert «ny-norske» favoritter som pasta, moussaka og lasagne. Det er viktig at vi lager kjente smaker, påpeker Ronny. Men etter omleggingen har det også dukket opp nye råvarer på kjøkkenet.

Vi forsker på hvordan vi kan bruke mer bønner, linser og korn, mer grønnsaker og mindre kjøtt. Vi har en mye grønnere meny, men kaller det heller grønnsaksomelett og kornbratwurst enn vegetar.

Det fungerer bedre. Vi har ikke ernæringsekspert tilgjengelig på huset. Derfor bruker vi kostveiledere, i tillegg til Matvalgets seks råd for Et bærekraftig måltid. Jeg er sikker på at vi har et sunnere mattilbud nå enn før. Mer grønt, korn og fisk!

DEL AV BEHANDLINGEN

Ronny er leder i Kost- og ernæringsforbundet i Hordaland. Han brenner for at flere institusjoner skal få sitt eget kjøkken. Alle erfaringer tilsier at det er flere fordeler med å lage maten lokalt, mener Ronny. Maten kan tilpasses den enkelte pasients behov. Det sikrer bedre ernæring, bedre helse, mindre medisiner og høyere trivsel.

På Olaviken er maten en del av behandlingen. I tillegg til ernæring og måltids glede kan vi for eksempel ta en tur ut i hagen for å plukke bær, la pasientene få være med å lage sylte, eller mate grisene. Det involverer pasientene på en helt annen måte. Ofte finner gamle minner veien tilbake til hukommelsen.

MAT ER POLITIKK

Å lage mat fra bunnen av er også politikk. I Norge har trenden i mange år vært å stenge ned institusjonskjøkken og kjøpe middagsmat fra store produksjonskjøkken – mat som tilberedes som sous-vide og varmes opp på avdelingskjøkken. Vår måte å drive kjøkken på representerer en mer bærekraftig politikk.

I tillegg kommer aspektet med rekruttering til kokkefaget inn. En stor utfordring i dag er at det rekrutteres for få unge inn til kokkefaget, og faget er viktig for bevaring av håndverk, matkultur og kunnskap om råvarer. Når vi lager skikkelig mat i institusjonskjøkken utvider vi arbeidsmarkedet for kokker. Da kan institusjonskjøkkenet være en like spennende læreplass som et restaurantkjøkken, med langt bedre arbeidstid og forutsigbarhet.

HVORDAN JOBBER DERE MED MATSVINN?

Å redusere matsvinn er en vesentlig faktor i et bærekraftig kjøkken. Vi tar vare på all overproduksjon, og matrestene dukker gjerne opp som «Ukens joker». Da kan det bli kjøttkaker til en avdeling, og fiskekaker til en annen. Her går ingen ting til spille!

HVA INSPIRERER DEG?

Å bruke økologi og bærekraft som grunnlag for de prioriteringene jeg gjør, er en verdi som kjennes riktig. Å ta vare på naturen, ha respekt for de menneskene vi lager mat til, å kunne gjøre en innsats for de generasjonene som kommer etter oss. Det er «tenk lokalt – handle globalt» i praksis. I tillegg liker jeg

utfordringen i det. Et lite element av sport skaper spenning. Jeg elsker jobben min. Jeg funderer og grubler og kan våkne på morgenen med nye oppskrifter i hodet. De andre ansatte lar seg inspirere og tar med seg ideer hjem. Det var litt mumling i starten, men nå heies den grønne bølgen fram.

Vi har nettopp hatt revisjon, det gikk greit. Olaviken kan nå skilte med valørmerket i sølv.

Hva med pasientene? Har omleggingen endret noe for dem? Ja, vi ser at pasientene trives og legger på seg, blir friskere og går styrket ut av oppholdet på sykehuset. Det er også mer ro og god stemning i avdelingene.

HVORDAN HAR DU FÅTT MED DEG RESTEN AV PERSONALET?

Vi har vært på studieturer til Danmark og besøkt institusjoner der som satset økologisk og omstrukturerte organiseringen av mat og kjøkken for over 10 år siden. Det er inspirerende og lærerikt og gir oss mot til å gjøre det samme her. Det er en ganske stor endring, en annen måte å tenke på. Så selv om jeg kan lage systemer og skape endringer, er det allikevel ikke alltid lett å overføre ideene og verdiene videre, men tålmodighet er en dyd. Det går sport i det når de andre ikke forstår. Da blir jeg sta og tenker at til slutt så går det. Jeg er ganske utholdende. Og litt etter litt endres holdningene.

KORONA ENDRE RUTINER

Koronaen endret drastisk på daglig rutiner for Ronny og resten av staben på kjøkkenet. Kantinen er midlertidig stengt, og de kan ikke være ute i hver avdeling sammen med pasientene for å lage mat. Det har påvirket utvalg, mengde og omsetning.

Vi går litt på halv maskin nå. Jeg gleder meg virkelig til vi kan starte produksjonen igjen. Da skal vi få besøk av Matvalget.

Det er viktig med inspirasjon og faglig påfyll. Vi skulle egentlig hatt Matvalget her både i vår og i høst. Nå satser vi på at de kommer til våren igjen. Hvis landbruks- og matminister Bollestad kom på besøk og du kunne ønske deg hva du ville fra henne, hva ville det vært?

Da ville jeg sagt at hun skulle holde seg til målsetningen om mer økologi, slik at vi kan få mer økologisk matproduksjon i distriktene. Ja til mer økologisk lokalmat. Det hadde vært bra!

Nytt fra prosjektene

AV: KRISTIN HANSEN,
INTERNASJONALT UTVALG

COWA

Som vår verdensdel er preget av COVID-19 pandemien, er også Afrika det. Det har ført til nedstenging av skoler og aktiviteter, butikker og kollektivtransport. Vi kan bare ane hva det betyr i hverdagen for de som har lite fra før. Heldigvis har det vært lite smitte i Uganda, så det ser ut som tiltakene har virket.

ENKELTE AKTIVITETER

Ifølge rektor på skolen, Miriam Emecu, har de hatt enkelte aktiviteter i løpet av hele perioden for de elevene som kunne nås med oppgaver. Lærerne har lagt til rette for produksjon av bakervarer som kan selges i butikkene i nærheten. Dette fordi catering til store forsamlinger ikke har vært tillatt. Opplæring og produksjon av søm har vært vanskeligere, da symaskinene er på skolen.

SAKTE GJENÅPNING

Sakte åpnes samfunnet igjen, men mange skoler, markeder, salonger med mer er fremdeles stengt. Vi har fått den gledelige melding fra rektor at COWA-skolen åpnet 19. oktober for ordinær skolegang, da med strenge tiltak mot smittespredning. Transport er kommet i gang, men prisene

er blitt dobbelt så dyre og med mindre kapasitet for å overholde anbefalingene fra helsemyndighetene. Flere av foreldrene til elevene er blitt uten arbeid og har dermed fått store problemer med å tjene penger til livsopphold. Når markedene er stengt, er det også liten mulighet for å få solgt sine produkter.

De har en helt annen tilgang til pleie av hygiene enn det vi er vant med, men slike anordninger med pedal til vannkanne og såpe i tau fungerer bra. I tillegg har de sine egenproduserte munnbind, så de er veldig bevisste på tiltak for å begrense smitte.

UMWA, UGANDA MEDIA WOMEN'S ASSOCIATION

Fra vår tidligere samarbeidspartner UMWA, ved Executive Director Margaret B. Sentamu, har vi fått henvendelse om finansiell støtte til betaling av lisensavgift. Denne organisasjonen var med i vår prosjektportefølge fra 2011 og frem til alle ble faset ut i 2019. For å drive radio på deres måte, må de hvert år betale lisensavgift til staten. UMWA er en frivillig organisasjon (NGO) for kvinnelige journalister i offentlig og privat media som er registrert under the Ministry of Justice and Constitutional Affairs. Dessverre får de ingen offentlig støtte og er svært tilbakeholdne med å bli en kommersiell radio, det vil si satse på reklame. Dette fordi myndighetene ser på bevisstgjøring av kvinner som lite ønsket. I alle årene vi hadde samarbeid med

dem, hadde de stor aktivitet og oppnådde gode resultater, blant annet gikk volden ned i nære relasjoner ved å sette fokus på dette. Ved radiosendinger og seminar får de kontakt med kvinner ute på landsbygda i tillegg til de i sentrale strøk

DERES FORMÅL ER HOVEDSAKELIG:

1. Fremme likestilling og synliggjøre kvinners og andre marginaliserte gruppers status gjennom støtte, kompetanseheving, forståelse og nettverksarbeid.
2. Fremme menneskerettigheter og utvikle informasjon for et bedre liv.
3. Lobbyvirksomhet og talerør for likestillingspolitikk og lovgivning.
4. Styrke kvinners kompetanse innen informasjon.

De har for oss hele tiden fremstått som svært dyktige og seriøse damer og vi hadde et inderlig ønske om å hjelpe de videre. Det hadde vi dessverre liten mulighet til uten hjelp fra våre medlemmer, lag og kretser og kunne i slutten av august oversende kr 18.000 til dette formålet. Vi har mottatt en hjertelig takk, med uttrykk for vår omtanke for dem!

UNIT2, DE GLEMTE KVINNENE PÅ SRI LANKA

Siden årsrapporten i april, har vi ikke mottatt informasjon fra dem. Aktivitetene var da redusert siden alt var stengt ned. Vi har mottatt bidrag fra Cultura bank og det vil bli overført i løpet av høsten.

Markering av 25 års jubileum for Beijingerklæringen

AV: CHRISTINE ANDREASSEN, 2. REPRESENTANT ACWW

Ved årets møte i FN-kommisjon om kvinners status (CSW) i mars 2020, skulle FN feire 25 års jubileum for Beijingerklæringen.

ACWW skulle delta, men fordi de mener at i mange deler av verden er mye av Beijingerklæringens aksjonplattform langt fra å bli realisert, burde dette også markeres. De bestemte at de skulle lage en fane som viste dagens virkelighet for kvinners liv verden rundt, i forhold til de tolv handlingsområdene i Beijingerklæringen.

Fanen skulle settes sammen av små stykker handarbeid (ca. 30 ganger 30 cm), som illustrerte hvert av de tolv handlingsområdene og de utfordringene som hindrer at de blir fullført. Hver medlemorganisasjon ble tildelt et område å arbeide med. Norges Kvinne- og familieforbund fikk tildelt 'Kvinne og økonomi'. Og jeg fikk i oppgave å lage vårt bidrag.

Etter mye fundering, bestemte jeg meg for at begrenset adgang til utdanning fremdeles er en utfordring og et stort hinder på veien til bedring av kvinners økonomi og kontroll over egen inntekt. Så var det å illustrere dette i lappeteknikk.

Bakgrunnen er tegnet og farget med akvarellblyanter, og deretter behandlet med et fikseringsmiddel (GAC 900) som også fungerer som 'vann' i akvarellmaling. Figuren og eplet

er maskinapplikert og alt annet er frihandsbrodert med symaskin.

Dessverre ble utstilling og konferanse avlyst på grunn av Covid-19-pandemien. Bidragene skal utstilles og selges på ACWWs Triennial World Conferanse i 2022 til støtte for arbeidet til ACWW.

Gi DÅPSKLUBBEN

TrippTrapp

til et barn du er glad i!

- Gjennom bøker, musikk og leker får barna
- Fortellinger fra Bibelen
 - Bordvers og kveldsbønner
 - Positive holdninger og verdier

Velg **GRATIS** velkomstgave!

- Bokklubb for barn fra 0 til 15 år
- Ingen krav om kjøp

Krisesenteret Sibiu, Romania

AV: ELISABETH RUSDAL, LEDER, INTERNASJONALT UTVALG

Krisesenteret har nå mer tilnærmet normal drift. Det betyr at de ikke er bundet til å være der uten å kunne gå hjem når arbeidsdagen er slutt. Presset om å ta inn flere er meget stort. Siste melding vi fikk for noen uker siden fortalte at det var helt fullt og ikke plass til noen flere. I tillegg til henvendelser fra kommunen så mottar de også forespørsler fra nabokommunene. Dette tyder på at det er økt oppmerksomhet rundt vold i nære relasjoner og at stadig flere oppdager at det er hjelp å få.

ARBEIDER FOR SENTERET

For å få oppmerksomhet og mulig økte bidrag fra omgivelsene, deltok de i en form for maraton i Sibiu. Dette som tillegg til at de har fortsatt med å holde foredrag for bedrifter og lignende, der honorarene går til driften av senteret.

Med det presset som nå er, er det ønskelig å kunne ha et større senter. Det lar seg ikke gjøre å bygge ut der de er. Så det betyr at utvidelse vil ta lang tid om ikke myndighetene bidrar skikkelig. Det skjer neppe nå under koronatiden.

Uansett – det er helt sikkert at behovet for senteret er stort og at det tilbudet de gir er verdifullt.

Les mer og se flere velkomstgaver på

iko.no/tripp-trapp

Telefon 22 59 53 00 • kontakt@iko.no

Kjære medlemmer

Motivasjon og oppmuntring har vært gjentatte tema i brevene mine de siste fem månedene. Jeg mener det er viktig at vi snakker om virkningen denne pandemien har på oss alle, våre medlemmer må være forberedt på en 'ny normal' midt i den nåværende usikkerheten.

Mens COVID-19 har gitt oss store muligheter til å bremse, har virkningen også vært å ødelegge planlagte hendelser innen ACWW, og i arbeidsplanen min, for den største delen av dette året. Da ting stoppet i mars, ble arrangement utsatt eller bare helt avlyst: områdekonferanser i forskjellige deler av verden, komitémøter i London, arrangementer for å fremme ACWW og andre sosiale sammenkomster der jeg skulle representere ACWW. Det å håndtere disse dramatiske endringene vekker uunngåelig emosjonelle og logistiske utfordringer, for ikke å nevne en følelse av total skuffelse. Heldigvis var jeg, og er fortsatt, i stand til å fortsette uforstyrret med alle andre aspekter av arbeidet mitt.

Jeg har kommet til konklusjonen: Uten klarhet bør vi ta inn over oss det faktum at vi trenger å se på ting annerledes, tenke annerledes og handle annerledes. "Vi kan ikke omskrive historien om det som allerede har skjedd, men vi kan lære av den, utvikle oss og tilpasse oss. Den nye normalen kan til og med være en bedre normal, og helt sikkert en annen normal.»

Dette sitatet er fra Ian Davis i hans artikkel 'The New Normal'. Han oppsummerer: «Vi ser ut til å stirre gjennom tåken av usikkerhet og tenke på hvordan vi kan ordne oss når krisen er over og ting kommer tilbake til det normale. Spørsmålet er: "Hvordan vil det normale se ut?" Mens ingen kan si hvor lenge krisen vil vare, vil det vi finner på den andre siden, ikke se ut som den normale situasjonen vi hadde". Disse ordene ble skrevet for elleve år siden, under en global finanskrise, men kunne lett blitt skrevet om den nåværende pandemien.

Hvis du gleder deg til å komme ut av nedstengning og gå tilbake til det gamle normale, tenk igjen. Den nåværende situasjonen er hjerteskjærende, fylt med frykt og angst og på noen måter tragisk. Imidlertid er det faktisk noen solstråler hvis du ser etter dem.

Dette er vår sjanse til å skape og gjenoppfinne omstendigheter der vi alle kan leve i den nye normalen. Vi kan ikke omskrive historiens kapitler, men vi kan lære fra dem, tilpasse oss og utvikle oss. Den nye normalen kan til og med være en bedre normal; men uansett, en annen normal.

I resten av nedstengningsperioden vil jeg stille meg selv disse spørsmålene om min versjon av den nye normalen - og kanskje du også burde: Hvordan kan jeg finne ut hvordan jeg arbeider for å utnytte den nye normalen best? Hvor bør jeg endre væremåten min for å leve i den nye normalen?

Teknologi har vært fellesnevner for de fleste organisasjoners motstandskraft midt i krisen. Det har også bidratt til å drive betydelige kulturelle skift - for eksempel å koble oss til kolleger via videokonferanseplattformer og samarbeidsverktøy som gjør det mulig for oss å gjøre mye mer enn vi først forventet. Det skaper muligheter for styret og ACWW-personalet til å utforske nye (og trygge) måter å bruke teknologi for å hjelpe folk slik at vi fremdeles oppnår produktivitetsgevinster, fortsetter å holde kontakten med, og levere tjenester til våre medlemmer.

COVID-19-pandemien har forårsaket endringer som virket utenkelige for bare noen få måneder siden. I februar virket det utenkelig at administrerende direktør og ACWW-ansatte kun ville arbeide hjemmefra, og ikke kunne returnere til Madge Watt House, som Central Office heter, før de fikk tillatelse fra britiske myndigheter. Det virket utenkelig at internasjonale reisebegrensninger i løpet av det første året av treårsperioden min som verdenspresident, ville hindre meg i å oppfylle noen av pliktene mine ved å besøke medlemsforeninger i fremmede land.

Mange liker å være etablert og organisert i en behagelig rutine. Andre trives med usikkerhet og elsker mulighetene det gir. Uansett hvordan vi tenker om slikt må vi omfavne usikkerheten heller enn å bekjempe den. Tenk på å bruke denne usikkerheten til å vurdere hva som kan være mulig i den nye normalen.

New York Times bestselgende forfatter Mandy Hale fanger den nye tankegangen best i sitatet: Stol på ventetiden. Ta imot usikkerheten. Nyt skjønnheten ved nyskapning. Når ingenting er sikkert, er alt mulig".

Jeg oppfordrer deg derfor til å være modig, holde deg motivert, gripe muligheter for å være nyskapende; og viktigst av alt, til å være snill med deg selv og andre.

Alt det beste
Magdie
ACWW World President

Styrking av fødselsomsorga og kontantstøtta

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Forbundet har sendt brev til helseminister Bent Høie om fødselsomsorga og til alle partia på Stortinget om kontantstøtta.

STYRKING AV FØDSELSOMSORGA?

13. juni ber statsråden sjukehusføretaka om å styrke fødselsomsorga rundt omkring i landet, nesten samstundes så varslar 6 av landets 46 fødeavdelingar at dei stenger mellom 4-8 veker i sommar. Dette er heilt uakseptabelt meiner Norges Kvinne- og familieforbund. Vi veit alle at sommaren er høgsesong for fødslar i Norge, så ein burde heller styrka tilbodet. Men kvart einaste år varslar fleire helseføretak at dei stenger fødeavdelingar om sommaren, sånn kan vi ikkje ha det framover.

Usikkerheita som dei fødande kjenner på når fødeavdelinga vert sommarstengt vert ei ekstra belastning for dei fødande. Dei får då ein mykje lenger reiseveg til fødeavdelinga, og vi veit at det manglar følgjeteneste i 77 av landets kommunar. (ut frå VG si undersøking). Det er ca 300 kvinner som ufrivillig føder utanfor fødeavdelingane kvart år. Kven har ansvaret dersom noko går gale?

Det må verte slutt på at det er innanfor fødselsomsorga det skal sparast kvar einaste sommar. Helseføretaka i Norge må vise at dei tek bekymringane frå jordmødrene på alvor, og opprettheld fødeavdelingane om sommaren og. Dette er noko vi i forbundet har påpeika i mange år.

Dersom regjeringa og statsråd meiner at fødselsomsorga skal styrkast må det setjast av øyremerka pengar på statsbudsjettet til styrking av fødselsomsorg rundt omkring i helseføretaka, det er ikkje hjelp i å be om styrking utan at det føl pengar med.

Norges Kvinne- og familieforbund ber regjeringa setje av øyremerka midlar på neste års statsbudsjett til styrking av fødselsomsorg rundt omkring i helseføretaka.

TIL ALLE PARTIA PÅ STORTINGET

Kontantstøtta er ikkje gått ut på dato! Kontantstøtta er ikkje ei ventestøtte!

Kvifor skal det heile tida vere kva som er best for velferdsstaten? Kva med å snu det til kva som er best for barnet? Det kostar kanskje litt ekstra for velferdsstaten med eit år kontantstøtte, men kva får velferdsstaten igjen for dette seinare?

Vi veit i dag at det er fleire små barn mellom eitt og to år som får auka stresshormonet kortisol i løpet av dagen dei er i barnehagen, samstundes som dette sank dei dagane barna var heime. Veit vi noko om kva dette kan gjere med den psykiske helsa?

Kontantstøtta er med på å gjø foreldra eit verdival om å kunne vere heime med barnet til det er to år. Det er barna sitt beste som er det viktigaste, og for eit barn på eitt år er ikkje alltid det beste for barnet å vere i barnehagen. Kva som er rett for den einskilde familie er det berre foreldra sjølv som veit. For enkelte er det kanskje det å vere heime med barnet sitt dette ekstra året som er rett, for andre er det rett å ha barnet i barnehage. Ein reel moglegheit til å kunne velje omsorgsform for eigne barn!

Ein barnehageplass for ein eittåring kostar staten tre gonger så mykje som ein får i kontantstøtte.

Fød fleire barn har statsministeren sagt i ei nyttårstale, då må vi og leggje meir til rette for at småbarnsfamiliar skal kunne ta sine verdival, ikkje ta frå dei den eine moglegheita dei har til å ta eit val om å vere heime eitt år ekstra.

Ein burde heller auka kontantstøtta i staden for å fjerne den!

Landsmøte 2020

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

UTSETJING AV LANDSMØTE!

Forbundsleiar var i møte med direktøren på Scandic Lillestrøm torsdag 27.08.2020. På dette møtet vart eg informert om at Scandic Lillestrøm etter gjeldande smittevern's reglar ikkje kunne ha fleire enn 108 personar inne i møtelokala sine, dette er jo ein heilt anna beskjed enn eg har fått frå sentralt hald i Scandic.

Då vi var 120 påmeldte til landsmøte pluss ein del gjestar såg ikkje sentralstyret noko anna løysing enn å utsetje landsmøte 2020 til 22. - 24. oktober 2021. Dette var ikkje noko vi hadde ønskt, men var nøydde til å gjera.

Sittande styret sit til neste landsmøte, og desse tre åra vert rekna som ein landsmøteperiode på to år.

Alle vedtak som vart gjort på landsmøte 2018 gjeld fram til neste års landsmøte.

Vi vil sende ut innkalling til landsmøte 6 månader før landsmøte skal haldast neste år, og ein må då på nytt melde seg på.

Håper å sjå mange av dykk på landsmøte på Scandic Lillestrøm 22. - 24. oktober 2021.

Tema for landsmøteperioden er: Familien – saman inn i framtida.

Covid-19 og endringer i arbeidslivet

Norge har gjennom mange år etablert et system som skal sikre et velfungerende arbeidsliv, og spesielt arbeidstakernes rettigheter og sikkerhet. Vi har arbeidsmiljølov, tariffavtaler, lov om yrkesskadeforsikring og folketrygden som bærebjelkene i dette systemet. Med covid-19 fikk vi en ny situasjon som reiser flere spørsmål og har medført endringer i dette systemet.

KAN ARBEIDSGIVER PÅLEGGE DEG Å HA HJEMMEKONTOR?

Det følger ikke direkte av noen lovbestemmelse at arbeidsgiver kan pålegge ansatte å jobbe hjemmefra. Likevel vil det i de fleste tilfeller være innenfor arbeidsgivers styringsrett å bestemme dette, når det er midlertidig og en prekær situasjon.

Når begrunnelsen for hjemmekontor er i tråd med anbefalingene fra myndighetene og begrunnet i smittevern hensyn, er det etter min oppfatning klart grunnlag for å pålegge hjemmekontor. Men, det kan kun pålegges i den grad det er nødvendig. Å ha et ønske om at ikke alle ansatte skal smittes dersom man får smitte inn i lokalene, mener jeg er grunnlag nok for å pålegge dette, eller i hvert fall redusere antall som er på kontoret. En bedrift kan settes helt ut av spill, dersom for eksempel en hel avdeling blir rammet av sykdom.

Det er viktig å huske på at arbeidsgiver har de samme plikter som ellers til å ivareta de ansattes psykiske og fysiske arbeidsmiljø. Arbeidsgiver bør sørge for at arbeidsplassen hjemme er tilpasset det arbeidet som skal utføres, ved for eksempel å tilby dataskjerm, kontorstol, med mere.

KAN ARBEIDSGIVER KREVE Å HA HJEMMEKONTOR?

Det er arbeidsgiver som bestemmer og vurderer om de ansatte skal ha hjemmekontor. Arbeidsgiver må foreta en risikovurdering for den enkelte arbeidsplassen, og sørge for å ivareta smitteverntiltak. Arbeidsgiver må også foreta en konkret vurdering for den enkelte ansatte, typisk ved at noen er i risikogruppen for smitte.

En generell bekymring for å bli smittet ved å møte opp på arbeidsplassen, er ikke nok til

å «velge» å bli hjemme. Velger du likevel å bli hjemme, kan det anses som ugyldig fravær eller ordrenekt.

HJEMMEKONTOR SOM EN VARIG LØSNING?

Mange arbeidsgivere går nå ut med at hjemmekontor kan bli en permanent løsning, og varsler mer utbredt bruk fremover, uavhengig av koronasituasjonen.

Dette kan ikke uten videre falle inn under arbeidsgivers styringsrett.

Det er en egen forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem, når dette er en fast ordning. Eksempelvis nevnes at det i tillegg til vanlig arbeidsavtale, skal inngås en skriftlig avtale om fast arbeid, hvor både omfanget og arbeidstid fremgår. Det kan også inntas bestemmelser om prøvetid for en slik løsning, og oppsigelsestid for hjemmearbeidet.

ER DU YRKESKADEDEKKET PÅ HJEMMEKONTOR?

I Norge har vi fra 1989 hatt lovpålagt yrkesskadeforsikring for arbeidstakere. I tillegg har folketrygden regler om yrkesskadedekning.

YRKESKADEFORSIKRINGEN OG FOLKETRYGDENS REGLER DEKKER SKADE OG SYKDOM FORÅRSAKET AV EN ARBEIDSULYKKE. EN ARBEIDSULYKKE ER EN ULYKKE SOM SKJER I ARBEID, PÅ ARBEIDSTEDET OG I ARBEIDSTIDEN. MEN HVA DA MED HJEMMEKONTOR? ER DET OMFATTET AV «PÅ ARBEIDSTEDET»?

Regjeringen har gjort det helt klart at folketrygdlovens bestemmelser også vil gjelde på hjemmekontor. For forsikringenes del, var dette mer uklart, men det ser ut som om alle relevante forsikringselskap følger dette. Har

Advokat og partner
Trude Stormoen

Langseth Advokatfirma DA er en av K&Fs samarbeidspartnere. Avtalen gir medlemmer av K&F rabatt ved behov for advokatbistand. Advokatfirmaet tilbyr rådgivning og prosedyrebistand innenfor de fleste sentrale rettsområder. Firmaets hovedmål er å kunne tilby klientene god og kostnadseffektiv service med personlig oppfølging av advokater med spesialkunnskap innenfor det aktuelle rettsfelt.
www.langsethadvokat.no

arbeidsgiver anbefalt hjemmekontor, så er man omfattet av forsikringen på samme måte som om man faktisk var på kontoret.

Men grensene for når du er på «jobb» og når du har fritid kan være vanskelige. Om du skader deg på hjemmekontoret, er det derfor ekstra viktig at du dokumenterer når og hvordan skaden skjedde. Meld fra raskt til arbeidsgiver, NAV og forsikringsselskapet.

HVA OM JEG SMITTES AV COVID-19 PÅ JOBB?

Å bli smittet på jobb med en sykdom, er noe annet enn at man påføres en skade ved en ulykke. Etter folketrygdloven § 13-4, er visse sykdommer likestilt med yrkesskade. Det fremgår av en egen forskrift hvilke smittesykdommer og situasjoner som omfattes.

Covid-19 var naturlig nok ikke tatt med på denne listen, men ble ganske raskt inntatt i en ny bestemmelse i forskriften. Den er gitt tilbakevirkende kraft til 1. mars 2020. Denne endringen omfatter også yrkesskadeforsikringen.

Men, det er kun covid-19-med «alvorlige komplikasjoner» som omfattes. Hva som ligger i dette, er meget uklart. Dette vil vi trolig få mer

avklaringer på etter hvert som vi ser mulige senskader av sykdommen. Poenget må være å dekke inntektstap og legeutgifter for de som blir hardt rammet og langvarig syke.

Videre omfattes de nye reglene primært ansatte i helsevesenet som er særlig smitteutsatt. Men også andre yrker hvor man jobber i miljøer med stor risiko for sykdoms- eller smittefare skal omfattes. Typisk lærere og ansatte i barnehager har arbeidsområder hvor de lett kan komme i kontakt med personer som er smittet, selv om de ikke er helsepersonell. Slik jeg forstår hensikten bak reglene, mener jeg de utvilsomt vil være omfattet. Utfordringen består trolig mer i å finne ut hvor man ble smittet. For det er fortsatt et krav om at man må ha blitt smittet i arbeidet for å omfattes av yrkesskadereglene.

SYKEPENGES OG PERMITTERING

Reglene om sykepenger har blitt tilpasset pandemien. Dette fordi det er særlig viktig at de med symptomer på smitte holder seg hjemme. Det at arbeidsgiverperioden er forkortet ved koronatilfeller og mistanke om det, gjør det lettere for ansatte å

faktisk bli hjemme til sykdomsbildet er avklart. Bedriften taper ikke like mye på dette som etter de «vanlige» reglene. Selvstendig næringsdrivende har fått bedre sykepengedekning.

Permitteringsreglene er også endret. Både ved at beregningen av dagpenger er høyere enn vanlig i starten av permitteringen, men også at selve permitteringslengden er økt fra 26 til 52 uker. Dette betyr at bedriften kan permittere ansatte lenger enn normalt før de må vurdere oppsigelse.

Reglene om varsling forut for permittering ble i starten av pandemien akseptert at kunne settes til 2 dager i de fleste tilfeller, og ikke 14 som er det vanlige. Pr i dag, vil nok 2 dagers varsling ikke stå seg, med mindre det kommer noen uforutsette pålegg fra regjeringen om stenging av bedriften.

Reglene om sykepenger og permittering endres stadig, så sjekk grundig hva som gjelder din situasjon.

Jorid Klette Berg 90 år

AV: BODIL IRENE BERGE NERVIK, MOSVIK KVINNE OG FAMILIELAG

Jorid var initiativtaker til å stifte Mosvik Husmorlag i 1958, og har til sammen vært leder for laget i 36 år. I tillegg har hun vært kretsleder for Nord-Trøndelag krets. Laget med Jorid i spissen har vært en meget stor bidragsyter for aktiviteter for barn, voksne og eldre i bygda. Hun var initiativtaker til å opprette tilbud i Mosvik som aldri hadde vært der før. Husmorvikarordningen i 1959, arbeidsstue for barn i 1964, helsekontroll for kvinner i 1966. Hun fikk også Nord-Trøndelag flyttbare husmorskole til Mosvik.

Jorid har æren for oppstart av skolekorps, besøkstjenesten ved sykeheimen og oppstart av barnehage i bygda. Laget har i tillegg arrangert flere hundre kurs i alt fra husmorgymnastikk, taleteknikk, engelsk, mange ulike håndarbeidsteknikker og utallige matlagingskurs. Laget med Jorid i spissen har vært gull verd for bygda Mosvik, da hun har skaffet mange lag og organisasjoner penger til drift gjennom statlige tilskuddsordninger.

Som takk for hennes enorme frivillige innsats ble hun som 79 åring tildelt kongens fortjenstmedalje. Mosvik kvinne- og familielag vil takke for hennes enorme engasjement, pågangsmot, tålmodighet, uredhet og utallige timer med frivillig innsats for laget og for bygda Mosvik.

Munnbind med logo

AV: MARI SOLGAARD, LEDER FOR RØA KVINNE- OG FAMILIELAG, SAMT SEKRETÆR I STYRET I OSLO KRETS AV NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Er du i Oslo, er sannsynligheten for at du treffer på damer med flotte munnbind med logoen vår ganske stor.

Oslo Krets deler ut to vaskbare munnbind av beste kvalitet til hver av sine medlemmer. Vi er i en spesiell tid som krever mye av oss alle, og ikke minst det å passe på oss selv og andre slik at vi kan være med på å stoppe koronavirussmitten. Da er det ekstra hyggelig å oppleve at noen tenker på deg og ønsker å vise at de bryr seg. Det ønsker vi i Oslo Krets at medlemmene våre skal oppleve. Samtidig gjør munnbindet det enklere både å ferdes og minimere smitterisikoen ute blant andre. Kanskje spesielt når vi reiser kollektivt og ferdes steder hvor det er utfordrende å holde god nok avstand. Holde avstand og bruke munnbind er kanskje det viktigste vi kan gjøre. Samtidig må vi holde ut!

Vi har fått mange hyggelige og glade tilbakemeldinger fra medlemmer som har mottatt munnbindene. Det setter vi pris på!

Mari Solgaard, leder for Røa Kvinne- og familielag og sekretær i styret i Oslo Krets av Norges Kvinne- og familieforbund

En flott kveld like før verden endret seg

AV: SIREN BERGESEN, STYRET I KLEPPESTØ KVINNE -OG FAMILIELAG

Tirsdag 10. mars 2020. Lite visste vi at verden skulle se helt annerledes ut bare to dager senere.

I etterkant er vi veldig takknemlige for at vi fikk ha et fint arrangement og en hyggelig kveld sammen! Altså, for en kveld! Representanter for alle lagene på Askøy var samlet til kontaktmøte i Folkets Hus, Kleppstø. Kleppstø kvinne- og familielag var arrangør og lagleder Solveig Bergesen ledet omlag 60 damer stadig gjennom kvelden. Representanter fra lagene Kleppstø, Strusshamn, Follese, Kleppe og Ask var til stede.

Kleppstø kvinne- og familielag delte ut årets gavefond. I år mottok Askøy skolebrass og Kleppstø skolekorps fondsmidler pålydende 10 000 kroner.

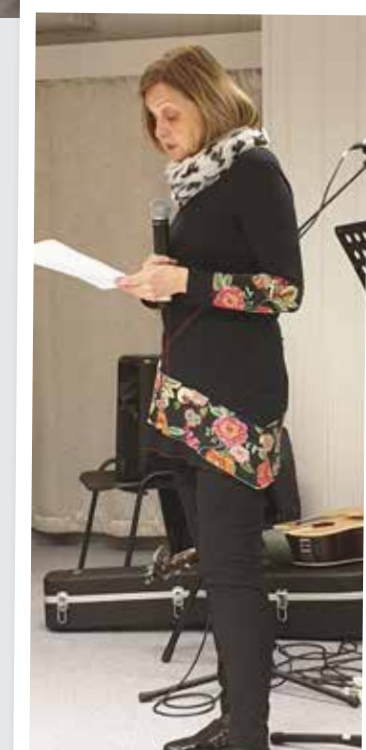
Kveldens underholdning sto kulturarbeiderne Dag Atle og Marielle for. De leverte fantastisk flott musikk! Marielle synger helt nydelig, og Dag Atle er en dyktig musiker med artige kommentarer på lur. Det selvutnevnte "Husbandet" dro i gang allsang og det var god stemning!

Heidi Grande fra Kleppstø kvinne- og familielag holdt et flott og engasjerende innlegg i anledning 8. mars og kvinnetiden. Kvinnesak er fremdeles høyaktuelt både i Norge og i verden ellers, vi skal ikke lene oss tilbake og tro at utviklingen videre går av seg selv. Vi som mødre og bestemødre kan påvirke ved å spre gode verdier og holdninger til de rundt oss!

Snitter, kaker og kaffi sto på menyen, kjøkkengjengen gjorde en kjempe jobb med å lage til og servere. Kvelden ble avsluttet med åresalg og utlodning, masse flotte premier og godt gjennomført!

Det krever en stor felles dugnad for å få gjennomført et slikt arrangement, men fine kvelder i godt lag har en med seg lenge. Siden mars har det ikke vært gjennomført lagsmøter og vi har ikke kunnet treffes som vi pleier. Dersom smittesituasjonen tillater det, planlegger vi å avholde det tradisjonsrike julemøtet der alle gjeldende smittevernregler hensyn er tatt.

Ta vare på hverandre i denne spesielle tiden!

Vevang Kvinne -og familielag

AV: ANNE-LISE JOHNSEN OG RANDI SLATLEM, VEVANG KVINNE- OG FAMILIELAG.

Besøk på brannstasjon var både lærerikt og litt morsomt.

Vevang Kvinne- og familielag fikk etter avtale komme på besøk på brannstasjonen på Eide i Hustadvika kommune den 24. september 2020. Hele 14 av 15 medlemmer deltok.

Vi fikk demonstrasjoner av utstyr, og vi fikk prøve brannslukningsapparater av flere typer. Vi fikk også lære hvordan vi kan slukke brann med brannteppe uten å svi av oss fingrene. Alle fikk prøve! Vi fikk vite hvilke krav vi skal stille til de brannslukningsapparatene vi skal kjøpe i butikken. Høyeste mulig A-kode var viktig, gjerne 55, og ikke spar på kronene. Du får det du betaler for.

Aller mest interessant var likevel den nye, flotte brannbilen vi har, og alt det nyttige utstyret på den, som er til for vår beredskap. Vi har dyktige brannfolk, både frivillige og heltidsansatte, som har stor sans for oppgavene sine og gjerne deler – med inspirasjon – til oss andre. Takk!

Her kommer årets julegaveid til alle og enhver; hjemmeboende, studenter, båtfolk og bilfolk: BRANNTeppe.

Oppskrifter landet rundt

BRØDKAKE FRA BERGEN

TEKST/FOTO: RANDI STØRE GJERDE, NESTLEDER K&F

På årets kretsårsmøte i juni stilte jeg følgende spørsmål: Dersom vi skal bidra med en særegen oppskrift fra Bergen i medlemsbladet, hva skulle det være? Det unisone svaret fra forsamlingen var Bergensk brødkake! Snakk med Kari, hun lager aldeles nydelige brødkaker og bidrar sikkert med både bakst og oppskrift. Som sagt så gjort. Kari var velvilligheten selv og nedenfor finner du oppskriften som hun har kommet frem til etter mange års prøving og justering.

Først litt om brødkake
Som innflytter til Bergen ble mitt første møte med denne kaken på et julemøte i laget hvor Kari bidro med sin bakst til kaffen. Det ble en smaksopplevelse av de sjeldne, og jeg har skjant at mange har et nostalgisk, nesten euforisk forhold til kaken. Den bringer frem gode barndomsminner om kveldskos og stunder med besteforeldre i byen med den saftige baksten. De forskjellige bakeriene i Bergen har sine egne oppskrifter, og i forrige århundre kappes de om hvem som hadde byens beste brødkake. Kanskje gjør de det den dag i dag for alt jeg vet. Som navnet tilsier er den viktigste ingrediensen i denne kaken brød, gammelt brød, tørket og finmalt til brødrasp. Kaken hører til i kategorien krydderkake, og i denne er det mye kanel. Andre oppskrifter har også stjerneanis som ingrediens, så her er det vel bare fantasien som setter grenser for smakstilsetningen. Men i en ekte Bergensk brødkake er det kanel som gjelder. Melisglasuren har en deilig romsmak som passer fint mot kanelen. Har du brødrester er det bare å ta vare på dem til kommende kakebakst. Gjenbruk med andre ord. Det er noen hensyn som må tas: Ikke bare fint brød, ikke bare veldig grovt brød og vær litt forsiktig med brød med nøtter og frø. Ifølge Kari vil spesielt linfrø oksidere i kontakt med natron. Det vil da oppstå grønne flekker eller klumper i kaken som ikke ser spesielt delikate ut. Brødkaken kan godt fryses ned, men da uten glasure.

OPPSKRIFT BERGENSK BRØDKAKE

Form: stor langpanne
Stekes ved 180 grader i forvarmet ovn i ca. 20 minutter

- 4 dl brødrasp
- 3 dl sukker
- 8 dl hvetemel
- 200 gr smør
- 4 ts natron
- 1 ts bakepulver
- 1 pose malt kanel (20 gr)
- 1l skummet kulturmelmk

Glasur:
1 pk Melis (500 gr)
5-10 ss kaldt vann
10-12 dråper romessens

Legg brødraspet i bløt i melken i ca. 15 minutter.

Ha i sukker med kanel, og deretter smeltet smør. Rør godt mellom hver tilsatt ingrediens.

Tilsett så mel med natron og bakepulver. Slå det godt sammen og avslutt med håndmikser for et luftigere resultat. Kle en stor langpanne med smurt bakepapir, og stek kaken midt i ovnen ved 180 grader i ca. 20 minutter. Steketiden kan variere fra ovn til ovn, så sjekk kaken underveis. Når kaken er helt kald, er det tid for glasuren. Begynn med å røre inn 5 ss kaldt vann og romessens i melisen. Spe på med én og én ss vann til du får en passende konsistens på glasuren. Den skal være fyldig, men lett å smøre ut over kaken. Juster også smaken av rom til den smaker slik du ønsker.

Håper det smaker!

Besøk på Nordmøre av forbundsleder

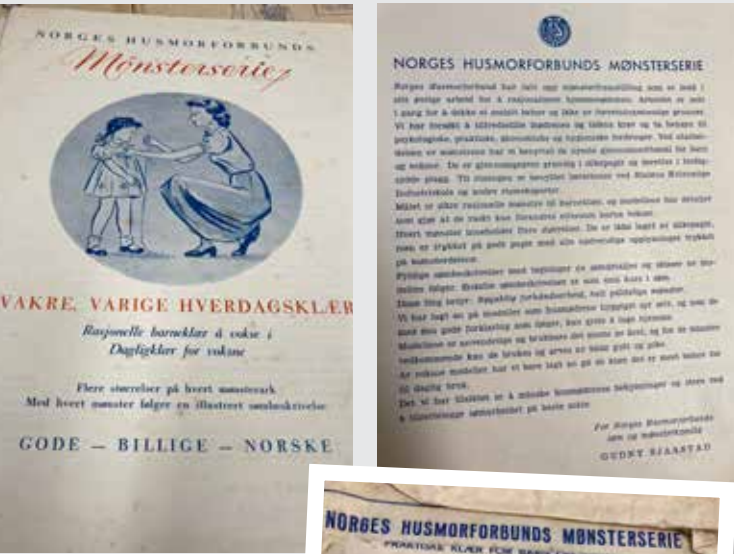
AV: INGER BERGER, LAGLEDER, EKKILSØY K&F

Ekkilsøy Kvinne- og familielag var så heldige å få besøk av forbundsleder Aina Alfredsen Førde den 12. oktober 2020. Lokallaget inviterte de andre lagene på Nordmøre. I disse vanskelige koronatider var det kun Vevang Kvinne- og familielag som kom. I tillegg kom sentralstyremedlem Oddlaug Hovdenak.

FORBUNDETS ARBEID
Aina snakket om viktige saker forbundet vårt arbeider med som skolemat til alle, mot nedleggelse av fødeavdelinger, øke utdannelsen av jordmødre og ønske om kjøkken på alle sykehjem. I tillegg tok hun opp viktige saker internasjonalt utvalg jobber med. Det var veldig interessant å høre om alle prosjektene de jobber med.

BRANNØVELSE
Randi Slatlem fra Vevang Kvinne- og familielag fortalte om brannøvelse de var med på. Først fikk de omvisning på den nye brannstasjonen på Eide. Etterpå fikk de prøve å slukke brann med forskjellige brannslukningsapparat. Noen inneholdt pulver og andre skum. Der ble det opplyst at skumapparat er greit å ha hjemme og at pulverapparat er greit å ha på hytta. I tillegg fikk de være med å slukke brann med brannteppe. De var alle enige om det var lærerikt å være med på øvelse.

DIGITAL BASAR
Hilde Husby Gule fra Ekkilsøy Kvinne- og familielag fortalte om hvordan en gjennomfører en digital basar. I disse koronatider er det ikke mulig å ha vanlige basarer med mange til stede. Hun har vært med på å arrangere flere digitale basarer. Det har kommet inn like mye, om ikke mer penger på slike digitale basarer. Selve trekningen har forgått direkte ved strømming på Facebook. Etterpå var det kveldsmat med mye godt pålegg og kaker. Praten gikk livlig rundt bordene selv om det var godkjent avstand mellom alle. Kvelden ble avsluttet med loddssalg via vipps og det fungerte utmerket. Vi takker for at forbundsleder Aina Alfredsen Førde og Oddlaug Hovdenak tok seg tid til å besøke oss.

Norges Husmorforbunds mønsterserie

AV: AINA ALFREDSEN FØRDE, FORBUNDSLEDER, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Det er mykje vårt forbund har drevet med opp gjennom åra, blant mykje anna har vi gjeitt ut Norges Husmorforbunds mønsterserie. Vi veit at det har vore Søm og mønsterkomité på 1950-talet, men veit ikkje så mykje meir enn det. For ei tid tilbake fekk vi ein e-post frå ei dame som har overtatt mange mønster frå Norges Husmorforbunds mønsterserie og lurar på om vi i forbundet veit noko om desse mønstera. Det er mønster på både barne-, dame- og herrekle. Vi lurar på om nokon av våre medlemmer veit noko om denne kulturskatten som denne dama har overtatt? Dersom du veit noko om dette ta kontakt med forbundsleiar på e-post: aina@kvinnerogfamilie.no eller på telefon: 47337565.

Takk for meg!

AV: NINI RAKNES, SEKRETÆR, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Etter drøyt to år som sekretær i Norges Kvinne- og familieforbund takker jeg for meg.

Det har vært to lærerike år, med mange hyggelige mennesker! Da koronaen gjorde at vi ble sittende på hjemmekontor, så jeg mer og mer at det var behov for å ta en pause fra ordinært arbeid, ta vare på egen helse og ikke minst familien med to tenåringsgutter og huset som vi overtok omtrent samtidig som jeg begynte i forbundet. Jeg gikk mange runder med meg selv i sommer, skulle jeg si opp eller ikke? Dette var ikke helt lett, jeg har trivdes så godt. Jeg bestemte meg for å se det litt an etter ferien, men etter noen uker var det ingen tvil lenger.

Jeg sa opp i slutten av august og jobber derfor ut november. I år blir det juleforberedelser med litt mer ro.

Jeg fortsetter som medlem i forbundet, for jeg har jo sett hvor mange viktige forhold forbundet jobber med. Så vi sees garantert igjen!

Takk for innsatsen, Nini!

30. november sluttar Nini Raknes som sekretær hos oss. Nini vart tilsett som sekretær hos oss 1. august 2018. Dei fleste som har tatt kontakt med kontoret etter at Nini vart tilsett har hatt kontakt med ho. Det har vore Nini som har svart på telefonen og mange av e-postane, alltid blid og imøtekommande.

Vi takkar Nini for innsatsen hos oss og ønskjer ho lykke til vidare.

Ny sekretær i forbundet

Vi ønsker Anne Leret Molberg velkommen som ny sekretær, og har bedt henne fortelle litt om seg selv:

Jeg er blitt ansatt som sekretær i forbundet fra og med den 2. november i 50 prosent stilling. Tidligere har jeg jobbet i samme firma i nesten 33 år, som er det meste av mitt arbeidsliv. Jeg er en voksen dame, gift og har tre sønner. Mannen min er dansk, og vi elsker å feriere i vårt sommerhus i Danmark. Ellers liker jeg å holde meg i form og går daglig lange turer med hunden vår. Vi bor i barndomshjemmet mitt på Skjetten i Lillestrøm kommune og trives veldig godt der.

Jeg gleder meg til å ta fatt på arbeidet i forbundet.

Landslotteriet 2020

AV: AINA ALFREDSSEN FØRDE, FORBUNDSLEIAR

Tusen takk for alle flotte gevinstar vi har fått inn, til alle som har kjøpt lodd, og til alle kreative løysningar til loddosal i desse koronatider. Inntektene frå landslotteriet er veldig viktig for drifta av forbundet, vi set igjen med ca. 100 000 kroner i overskot.

Når det gjeld landslotteriet så er dette noko landsmøte vedtek, og landsmøte 2018 vedtok i budsjettet at vi skulle ha landslotteri. Sidan det ikkje vart landsmøte 2020, gjeld vedtaket for 2018, og det vert difor landslotteri 2021 og.

Loddbøker vert sendt ut på nyåret, og vi oppmodar alle lag til å selje dei bøkene som vert sendt ut. Finn på kreative løysningar og kanskje kan vi selje lodd på vanleg måte i 2021.

Trekningsliste landslotteriet 2020

Gevinst	Navn
Gavekort 5000 kr	Einar Halvorsen
Gavekort 3000 kr	Ellen Karlsen
Gavekort 2000 kr	Hildegunn Ø. Steinsbø
Gavekort 1000 kr	Randi Støre Gjerde
Gavekort 1000 kr	Reidun Irene Bjordal
2 sitteunderlag i ull	Solundir KF v/Reidun Gjønevang
2 sitteunderlag i ull	Sandøy KF v/Ingrid Sandøy
Kokebok fra Brekken KF	Odd J Stangen
Kokebok fra Brekken KF	Eli Askeland
Kokebok fra Vik	Brekken KF
Kokebok fra Vik	Knut Ljones v/ Eldbjørg Gunnarson
1/2 års ab Dag og tid	Anita Haug Lie, Ann Kari G, Marianne
1/2 års ab Dag og tid	Anne Karin og Geir Torsen
1/2 års ab Dag og tid	Wenche Hansen
Linløper	Kopervik KF v/ Gunvor Saue
Quiltet løper	Klepppestø KF v/ Solveig Bergesen
Quiltet løper	Katrine Strand
Selbuvotter 1 par	Randi Aursland
Arbeid for likeverd KF 100 år	Nora Høyvik
Arbeid for likeverd KF 100 år	Wilde Frydenlund
Arbeid for likeverd KF 100 år	Yvonne Skår
Arbeid for likeverd KF 100 år	Simensbråten/Ekeberg KF v/Britt Solberg
Helle slirekniv	Audhild Vistnes
Strikket barnegenser, hvit og lilla	Astrid Sætre Rake
Strikket barnegenser, blått mønster	Bente Kristin Kaugerud
	Rita Kristoffersen

Rett trekning bekrefte: 15.09.2020 Anne Enger og Wenche Rolstad

Koronapandemi

AV: WENCHE ROLSTAD, LEDER AV BEREDSKAPSUTVALGET I K&F

Vi var ikke forberedt på at en pandemi skulle ramme oss. Det var nok også mange som fikk en aha-opplevelse. I mange år har vi jo snakket om hvor viktig det er å ha et lite kriselager med mat med mere, i fall det ble krise der vi ikke fikk det vi trengte i forretningene. Mange har nok også dette, men nok en gang ble det hamstret antibac, hermetikk, dopapir og mye annet. Hyllene ble tømt. Denne gangen var det ikke vær, ras eller terrorisme som gjorde at hyllene ble tømt, det var koronaviruset.

Koronavirusfamilien omfatter mange ulike virus som kan gi luftveisinfeksjon. Mange koronavirus gir bare forkjølelse, mens andre kan gi mer alvorlig sykdom og i noen tilfeller forårsake dødsfall.

Smittemåten for det nye koronaviruset er i hovedsak dråpe- og kontaktsmitte. Koronavirus smitter på samme måte som forkjølelse og influensa. Virus kan overføres fra luftveiene hos en som er syk, til en annen person på tre måter:

Dråpesmitte: Når en som er smittsom hoster, nyser, eventuelt snakker/synger, slynges det ut små dråper som inneholder virus. Dråpene faller raskt ned, som regel innenfor en meter, men personer som står nær nok, kan puste inn viruset, eller viruset kommer i kontakt med slimhinner i øyne, nese eller munn.

Ved direkte kontakt: Den syke har fått viruset på hendene fra eget spytt eller luftveissekret og overfører det ved kontakt med andre, for eksempel ved håndhilsning. Neste person fører viruset fra hendene sine til slimhinner i øyne, nese eller munn.

Ved indirekte kontakt: Dette skjer når viruset har blitt overført til inventar, gjenstander eller kontaktflater. Dette kan for eksempel være dørhåndtak, tastatur, telefon og lignende. Også gjennom nys/host, eller ved at den syke har virus på hendene og andre deretter kommer i kontakt med den samme gjenstanden/flaten.

Dagens kunnskap tyder på at smitten i størst grad skjer fra syke personer med symptom, samt rett før symptomene bryter ut (1-2 døgn) Noen personer kan være smitta av det nye koronaviruset uten å utvikle sykdom, men likevel føre smitten videre til andre. Det er enda uavklart hvor ofte dette skjer, men man antar at det utgjør en liten del av smitteoverføringen.

HVORDAN VI KAN BEGRENSE SMITTEN

- Råd til alle i befolkningen:
- Husk god hånd- og hostehygiene. Vask hendene ofte. Vann og såpe er like bra som antibac. Host og nys inne i albuen eller i papirlommetørkle
 - Du og dine nærmeste kan omgås normalt. Hvem som er «dine nærmeste» bestemmer du selv, men det bør ikke være for mange og det bør være de samme over tid!
 - Hold økt avstand til andre enn dine nærmeste. Unngå fysisk kontakt, inkludert håndhilsning og klemming. Det bør minst være en meter mellom dere. (Avstanden fra ansikt til ansikt er aller viktigst. Hvis man står rygg til rygg, eller etter hverandre som i kø, er det mindre risiko for smitte. Der man sitter ved siden av hverandre bør det være en meter fra skulder til skulder.)
 - Dersom du får symptomer på luftveisinfeksjon, må du holde deg hjemme til du er symptomfri.
 - Har du symptomer på covid-19, bør du testes og holde deg hjemme til negativt prøvesvar foreligger OG du er symptomfri.
 - Ta telefonen selv om du ikke kjenner nummeret.

Mange har sluttet å svare på telefonen hvis nummeret er ukjent. Dette kommer av alle telefonselgerne og at noen har opplevd å bli svindlet.

Nå er det viktig å ta telefoner fra alle som ringer med norske nummer. Det kan gjelde smittesporing, og du vil raskt høre om det er dette det gjelder.

Du finner mer informasjon og konkrete råd om koronaviruset på fhi.no og helsenor.no.

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund

Tilbud!

- _____ Handlenett, sort m/hvitt trykk **kr. 50,-**
- _____ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str. XL, XXL **kr. 60,-**
- _____ Jubileumsboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år",
- _____ Lene Søgaard Gloslie **kr. 150,-**

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Fuego telysestake 1 stk. kr. 250,- 2 stk. **kr. 450,-**
- _____ Sans vase (Hadeland Glassverk) med K&Fs logo **kr. 350,-**
- _____ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130,-**
- _____ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- _____ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
- _____ Halssmykke i sølv **kr. 530,-**
- _____ K&F-pin **kr. 15,-**
- _____ Lagledernål **kr. 190,-**
- _____ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**
- _____ Handlenett, orange med logo **kr. 55,-**
- _____ Refleksbånd med logo **kr. 25,-**
- _____ Siccori vase **kr. 250,-**

Studieplaner registrert i Studieforbundet næring og samfunn

- _____ Prinsippprogrammet inkl. studieplan **kr. 100**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
- _____ Møteplakat, A4, 4 farger 50 stk. **kr. 100,-**
- _____ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- _____ Diktsamling, "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- _____ Bok, "Gøy på landet", Anne Enger **kr. 95,-**
- _____ Bok, "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
- _____ Vedtekter **kr. 25,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) hele **kr. 150,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) innhold **kr. 90,-**
- _____ Verktøykassen, (tidl. Tillitskvinnemappen) perm **kr. 60,-**
- _____ Tillitskvinnebevis **kr. 5,-**
- _____ Diplom, A4, **kr. 15,-**
- _____ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
- _____ Abonnement på Sentral- og Landsmøteprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
- _____ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**
- _____ Årbok fra K&F **kr. 150,-**

Informasjonsmaterieill

- _____ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**
- _____ Folder "Fremtiden - et felles ansvar" (Ny oppdatert versjon **Gratis**)
- _____ Innmeldingsskjemaer **Gratis**

Porto kommer i tillegg på alle bestillinger

Navn/lag:
.....
Adresse:
.....
Postnr./-sted:
.....

Vi ber om å motta materialet innen:

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80
E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Klipp ut

Hvitt skjerf med logo

Skjerfet er laget av hvit silke og har K&Fs logo påsatt i sort, behagelig å ha på både sommer s om vinter, **pris kr. 130,-**

K&Fs T-skjorte

T-skjorte i 100% kjemmet bomull, sort med godt synlig emblem i hvitt. Finnes i str. M, L, XL og XXL. **Kr. 130,-**

Sans Vase

135 mm. **Kr. 350,-** med K&Fs logo

Smykkenålen

Pris kr. **480,-**

Fuego telysestake

1 stk. **kr. 250,-** 2 stk. **kr. 450,-** med K&Fs logo

Halssmykke i sølv

Pris kr **530,-**

Handlenett, orange med logo

kr. 55,-

Refleksbånd med logo

kr. 25,-

Siccori vase

kr. 250,- med K&Fs logo

**Kun
kr. 50,-**

K&Fs Handlenett

Kjøp K&Fs handlenett og støtt forbundet samtidig som du sparer miljøet for plastnett fra butikken! **Kun kr. 50,-** Vi har rikelig av disse på lager.

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret

Forbundsleiar
Aina Alfredsen Førde
Hesteberget 3, 6723 Svelgen
Tlf. 473 37 565
E-post: aina@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Randi Støre Gjerde
Myrdalskogen 123, 5117 Ulset
Tlf. 915 41 379
E-post: randi@kvinnerogfamilie.no

Nestleder
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

Medlem
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Medlem
Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 976 14 248
E-post: ingerbe60@outlook.com

Medlem
Anne Margrethe Eggestøl
Beisvågvegen 103, 7810 Namsos
Tlf. 916 93 920
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

Medlem
Oddlaug Hovdenak
Åsleet 45, 6456 Skåla
Tlf. 951 24 753
E-post: oddlaug.hovdenak@hotmail.com

1. varamedlem
Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 906 27 735
E-post: emikk@online.no

2. varamedlem
Sigrunn Strøm
Follesevegen 9A, 5302 Strusshamn
Tlf. 959 43 213
E-post: sigrunn.strom@gmail.com

Kretsledere

Aust-Agder
Postkontakt
Else Marie Holm
Bergstø 10 C, 4790 Lillesand
Tlf. 950 98 100
E-post: elsemariholm15@gmail.com

Bergen og Midthordland
Eldbjørg Gunnarson
Morviklien 23, 5124 Morvik
Tlf. 979 83 791
E-post: eldbgu@online.no

Hedmark
Anne Lise Bryhn
Mogopveien 23, 2409 Elverum
Tlf. 452 54 621
E-post: anli-bry@online.no

Hålogaland
Gunn Evjen
Evjenveien 386, 8056 Saltstraumen
Tlf. 948 31 112
E-post: gunnda@live.no

Oslo
Liv Aasa Holm
Sørkedalsveien 210, 0754 Oslo
Tlf. 951 63 524
E-post: livaasaholm@gmail.com

Romsdal
Gerd Røsborg
Istadvegen 665, 6453 Kleive
Tlf. 936 73 878
E-post: ger-roe@online.no

Sogn og Fjordane
Gunnvor Sunde
Solstad, 6827 BREIM
Tlf. 979 55 677
E-post: gunnvor.a.sunde@gloppen.kommune.no

Sunnmøre
Anita J. Kvalsund
Mulevikvg. 40, 6098 Nerland
Tlf. 412 26 404
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Komite - /utvalgsledere:

Valgkomiteen
Leder
Anne Enger
Gamle Finnsandsvei 33, 3525 Hallingby
Tlf. 911 79 287
E-post: a-enger2@online.no

Kontrollkomiteen

Leder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Prinsippprogramkomiteen

Leder
Solveig Thomassen
Lyshovden 52, 5148 Fyllingsdalen
Tlf. 926 13 613
E-post: sthomas@online.no

Internasjonalt utvalg

Leder
Elisabeth Rusdal
Skogveien 41, 1368 Stabekk
Tlf. 913 28 164
E-post: elisabeth@rusdal.com

Prosjektleder
Kristin Hansen
Munkerudåsen 22 E, 1165 Oslo
Tlf. 905 64 730
E-post: krihan6@online.no

Beredskapsutvalget

Leder
Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
Tlf. 402 44 896
E-post: wrwenche@gmail.com

Nordens Kvinneforbund

2. representant
Olaug Tveit Pedersen
Nordvikveien 45, 4085 Hundvåg
Tlf. 913 82 124
E-post: olaug@kvinnerogfamilie.no

ACWW

2. representant
Christine Andreassen
Walemsviksv. 25, 5165 Laksevåg
Tlf. 950 41 886
E-post: christine.andreassen@outlook.com

Norsk TotalforsvarsForum

Postboks 1550 Sentrum, 0015 Oslo
Besøksadresse:
Bygning 60, Akershus festning

Fokus

Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål
Storgata 11, 0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Tlf. 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn

Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo
E-post: post@naeringogsamfunn.no
Tlf. 22 17 66 00

Mange lag er nå direkte tilknyttet forbundet. Se vår hjemmeside www.kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMS- BLADET 3 UTGAVER I 2021

Kun
kr 150.-

Annonsepriser:

Helside: kr. 8 000
Halvside: kr. 4 800
Kvartside: kr. 2 900
2 sider oppslag kr. 12 000
Baksiden: kr. 14 000

Format mm:

210x297
185x125/90x260
185x60/90x125/43x260
210x297 x2
210x250

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Familievikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt å trygt oppvekstmiljø?
Vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere?
Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: **Kvinnepolitikk • Familiepolitikk**
• Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR:

ADRESSE:

POSTNR.-/STED:

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN SENDES:

Norges Kvinne- og
familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo
Tlf: 22 47 83 80

Du kan også melde deg inn
via vår nettside:
[kvinnerogfamilie.no/
medlemskap/bli-medlem/](http://kvinnerogfamilie.no/medlemskap/bli-medlem/)

☐ Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.